

OUD GANSHOREN IN 80 PENTEKENINGEN

door Renaat Goedefroy

Voorwoord bij de digitale herdruk 2024

Tijdens mijn zoektocht naar bronnen in het Musée communal du Comté de Jette stuitte ik op dit uitzonderlijke werk van Renaat Goedefroy, uitgegeven in slechts 10 genummerde exemplaren van fotografische kwaliteit. Omdat het museum zijn schatten niet uitleent, had ik het geluk dat ik het enige exemplaar voor een korte periode kon lenen van de Nederlandstalige bibliotheek in Ganshoren. Dit was het begin van het ReflexCity project. Vincent Vangoethem bracht me in contact met Daniël Baise, die het werk in professionele kwaliteit scande en tegelijkertijd de techniek van de auteur identificeerde. Het resultaat is een downloadbare versie van het originele werk. Het bevat tekeningen in hoge resolutie en verklarende teksten in 'goed' Nederlands, gekleurd door de vermelding van bijnamen en andere anekdotes over de dorpelingen van toen, uitgedrukt in het specifieke dialect van Ganshoren. Dit dialect laat zich onderscheiden van de hoofdtekst door het gebruik van **HOOFDLETTERS**. Deze bij naam vermelde vroegere Ganshorenaars spraken in de jaren '40 en '60 nog in een dialect dat een mengeling was van Oudnederlands en Frans, tussen "brusselair" en een Brabants dialect gebaseerd op het Aalsters, waarvan er vandaag misschien nog sprekers zijn in de streek van Zellik. De zeldzame afstammelingen van de 'autochtone' Ganshorenaars die niet naar andere streken migreerden (van wie ik een voorbeeld ben), sinds lang in de massa van duizenden Belgen en buitenlanders uit alle lagen van de bevolking opgenomen, spreken nu schoolfrans of -Nederlands.

Renaat Goedefroy werd geboren in Ganshoren (Guido Gezelleplein), op 4 april 1932. Hij groeide op en woonde zijn hele leven in het historische centrum van Ganshoren. Hij overleed in Jette op 29 juni 2015. Deze autodidact wijdde zijn pensioen sinds de jaren 1990 aan het ontwikkelen van zijn passie: het Ganshoren van weleer te doen herleven om het beloop van de lokale geschiedenis uit te beelden met een gezichtspunt zonder enige misplaatste nostalgie of oordeel, zoals blijkt uit de conclusie van het boek: "Was het toen beter leven in Ganshoren? Volgens mij was het leven in Ganshoren... ANDERS". Hij is erin geslaagd om ons een getrouw en nauwgezet verslag te geven van de plaatselijke volksgeschiedenis. In de zin van: hoe, in welk dorp, leefden de mensen van Ganshoren vóór de grote verstedelijkingsbeweging van de jaren 60 en 70? Geholpen in zijn werk door al even enthousiaste jeugdvrienden kon hij foto's, herinneringen en anekdotes verzamelen in het kader van het 'Vrij Atelier' van De Zeyp, het Nederlandstalig cultureel centrum in Ganshoren. Tot zijn bronnen behoren een aantal foto's van Frangois en Paul De Cock en oude Ansichtkaarten. Tekenen geeft hen een meer essentiële dimensie in een andere vorm van kunst.

Voor sommige tekeningen zijn de oorspronkelijke bronnen niet bekend, waardoor ze een uitzonderlijke karakter krijgen als een authentieke historische bron. Vanuit artistiek oogpunt combineren de 80 gepresenteerde tekeningen verschillende grote kwaliteiten. Ten eerste getuigen de nauwgezetheid en precisie van de details van een perfecte grafische beheersing en de wil om het werk te baseren op authentieke bronnen (historische foto's). Naar alle waarschijnlijkheid zijn de tekeningen gemaakt met de volgende technieken: aquarelachtergrond zoals voor de "luchten", Oost-Indische inkt met een penseel, twee reservoirstempels - een met zwarte inkt en de andere verdund, pennen van verschillende grootte (herkenbaar aan de dikkere lijnaanzetten), en zwarte potloden van verschillende dichtheid, allemaal subtiel gemengd in hetzelfde werk. Het is zeer waarschijnlijk dat deze tekeningen zijn gemaakt met behulp van een episcope/projector van foto's, omdat de perspectieven en weergaven te realistisch zijn voor een 'in situ' tekening. Een onopgelost raadsel blijft: de witte reserves in de "volvlakken" zijn niet naar voren gebracht met witte plakkaatverf. Welke techniek zou Goedefroy gebruikt kunnen hebben? Het resultaat is adembenemend, zowel esthetisch als natuurgetrouw.

Maar de tekst en lay-out bieden ook een uniek perspectief dat de illustraties een antropologische dimensie geeft. Goedefroy heeft zeer nauwkeurige kaarten gemaakt van het hele dorp op verschillende tijdstippen, op een consequente schaal. Hij heeft alle illustraties nauwgezet op deze kaarten geplaatst. Op basis van het collectieve geheugen heeft hij de laatste bewoners van de

verdwenen boerderijen geïdentificeerd, hen bij hun bijnaam uit die tijd genoemd en anekdotes toegevoegd die de manier van leven in vervlogen tijden illustreren. De plaatsen en andere districten dragen ook namen die nu vergeten zijn, maar in andere publicaties door andere getuigen zijn bevestigd. De historische nauwkeurigheid is uniek voor een populair overzicht van de lokale geschiedenis. Deze duik in een vrij recent plattelandsverleden voert ons waarschijnlijk meerdere generaties terug, toen een dorp van ongeletterde boeren zichzelf zonder veel veranderingen in stand hield. De "pre-stedelijke" periode is hier meesterlijk gedocumenteerd.

Renaat Goedefroy maakte honderden pentekeningen en meer dan 400 aquarellen, een onuitputtelijke (maar misschien verloren gegane) bron die aanleiding heeft gegeven tot een aantal tentoonstellingen en 'officiële' publicaties:

-1991. Tentoonstelling van 32 werken in Kasteel Rivieren ter gelegenheid van de 150e verjaardag van de onafhankelijkheid van Ganshoren.

-1992. Zestien aquarellen ter illustratie van het boek "Fondation de la paroisse Saint-Martin-Ganshoren".

-1996. Prijs van de schepen van de Vlaamse Gemeenschap Robert Garcia op de schilderwedstrijd van de gemeente Jette.

-1997 Ganshoren gisteren, Vrij Atelier De Zeyp, Onze gemeente ganshoren. Collectie Brussel, met tekeningen van Renaat Goedefroy, Jan Verdoodt en Leo Van Zwijnsvoorde. 29 pp.

-2000 Oud ganshoren in 80 pentekeningen door Renaat Goedefroy. Uitgave van de auteur in 10 exemplaren.

-Er was eens ... in Ganshoren, Een wandeling met aquarellen van Renaat Goedefroy (2011), samengesteld door Bob Renwart, Heuritage, uitg. De Zeyp. 52 pp. met teksten overgenomen uit "Oud-Ganshoren in 80 pentekeningen".

Bruno Kestemont, lokaal contactpersoon voor Ganshoren, ReflexCity

OUD GANSHOREN IN 80 PENTEKENINGEN

DOOR RENAAAT GOEDEFROY

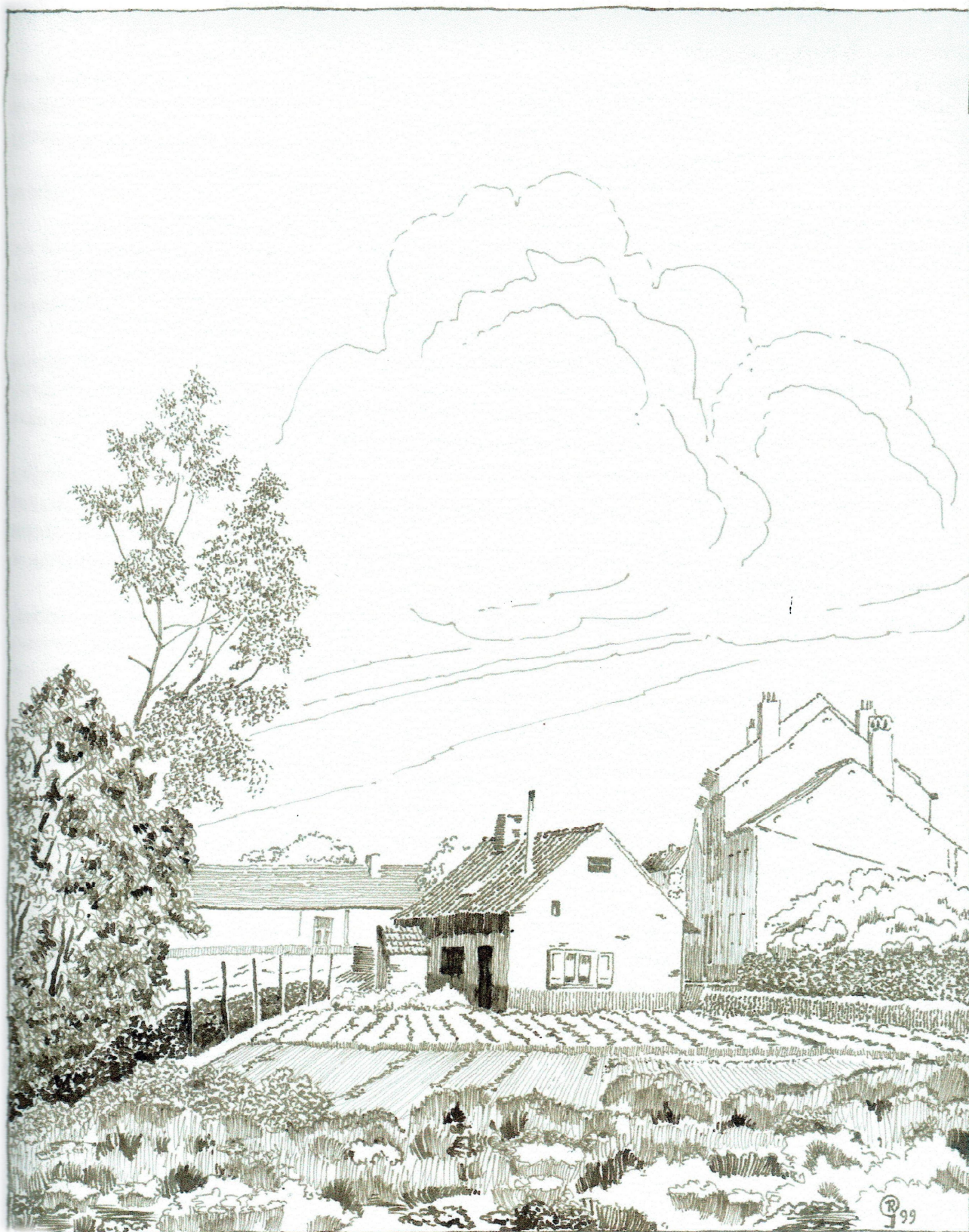
NR 08/10

GANSHOREN 2000

oud ganshoren

in 80 pentekeningen

door renaat goedefroy

WOORD VOORAF

De twintigste eeuw werd gekenmerkt door een omwenteling in de organisatie van onze woongemeenschap. Voor wie werd geboren tussen de beide wereldoorlogen en de overlevering van ouders en grootouders levendig in zijn herinnering heeft bewaard, zijn honderd vijftig jaar in het geheugen opgeslagen.

Van een zuiver agrarische gemeenschap rond 1850, zijn we geëvolueerd naar een stadsgemeenschap of toch minstens tot een randstadsgemeenschap.

Een typisch voorbeeld van deze evolutie is zeker Ganshoren. Daar waar eens - nog niet zo lang geleden - de herder zijn schapen vredig hoedde, staat nu een statige Basiliek; zowaar een van de grootste op deze aarde. En waar kleine eenvoudige huisjes nederig tegen elkaar hurkten, werden indrukwekkende betonnen woonmodules opgetrokken.

Zowat overal in België zijn gelukkig dappere en geduldige mensen, die de herinnering aan deze vervlogen tijden willen bewaren. Ze verzamelen met overtuiging oude foto's, tekeningen en documenten, en slagen er met wisselend geluk in - mits sponsoring of andere hulp - het resultaat van hun jarenlange opsporingen voor het nageslacht te bewaren en aan hun medeburgers mede te delen.

Wanneer iemand in een gemeente is geboren tussen de twee grote oorlogen, daar is blijven wonen in nauw contact met de eenvoudige mensen uit zijn omgeving, geduldig de belevenissen van al die mensen in zijn geheugen heeft gegrift, en daarenboven begaafd is met een mooi artistiek talent om pen en tekenstift te hanteren, dan zijn alle voorwaarden vervuld om een waardevol overzicht van het verleden van zijn geliefde gemeente op papier vast te leggen.

Dat is wat in dit overzicht van de Ganshorense geschiedenis in tachtig pentekeningen is gebeurd. Renaat Goedefroy, geboren en getogen in deze mooie gemeente, heeft zijn rijke herinneringen en zijn artistiek talent ten dienste gesteld van de oudere Ganshorenaren om de herinnering aan de voorbije honderd jaar te bewaren voor hun nakomelingen.

Het resultaat is een eenvoudig maar bijzonder gaaf en warm overzicht van het leven zoals het vroeger was. Leven dat maar al te vaak met een vluchtig gebaar wordt weggewuifd en nochtans een onuitwisbaar deel uitmaakt van onze geschiedenis.

Moge dit pareltje van liefde voor de geschiedenis van ons volk de weg tot een breder publiek vinden dat het verdient. De hulp van een van de vele sponsors die onze Vlaamse Gemeenschap rijk is en die spreekwoordelijk dergelijke initiatieven steunen, zou hier zeker een bijzonder mooi initiatief kunnen steunen, dit wensen we de auteur van ganser harte toe.

Leo Van Zwijnsvoorde

TER INLEIDING

Bij het tekenen of schilderen van die oude huisjes - boerderijtjes - pleintjes of cafeetjes die nu bijna allen zijn verdwenen, maar dewelke wij in onze jeugd goed hebben gekend en waar ik nog steeds mooie herinneringen aan heb, komt dikwijls de vraag: wie heeft daar allemaal gewoond? Begint men daar op te zoeken, dan komt men onvermijdelijk terecht in de bijnamen of lapnamen, die vroeger aan de mensen van bij ons gegeven werden. Bijnamen die stilaan aan het uitsterven zijn, lapnamen die door sommigen onder ons gekoesterd worden als bewijs van ons Ganshorenaar zijn, of die door anderen maar liefst vergeten worden.

Vroeger, en dan spreken wij over de tijd van voor de laatste wereldoorlogen, kenden de mensen elkaar dikwijls enkel bij hun bijnaam. Kwam er dan ergens een nieuwe buur wonen, dan duurde het gewoonlijk niet lang of hij of zij werd zus of zo genoemd. Dat kon iets te maken hebben met hun beroep: DEN BOOR - ROMOKER - MANNEMOKER - DE VODDEMAN of gewoonweg DE LÔRIK. Misschien had het iets met de plaats van hun afkomst te maken: STROPKE - MARIA VAN DE MAROLLE of LOWEE DE WÔL. Spijtig genoeg ook dikwijls naar een gebrek: DE TOTTELES - DEN BOELT - DEN DUVE of DE SCHEILE. Sommige van die namen waren sterk ingeburgerd en werden overgedragen op de kinderen en soms op de kleinkinderen.

Nu zestig jaar later hebben die bijnamen hun betekenis verloren, en ook hun herkomst wordt stilaan uit het geheugen gewist.

Laat mij toe, U even mee te nemen in die oude tijd, en laat ons nog eens wegdromen van die verdwenen schilderachtige huisjes, en zeker niet minder schilderachtige bijnamen van onze ouders en grootouders.

Renaat Goedefroy

DANKWOORD

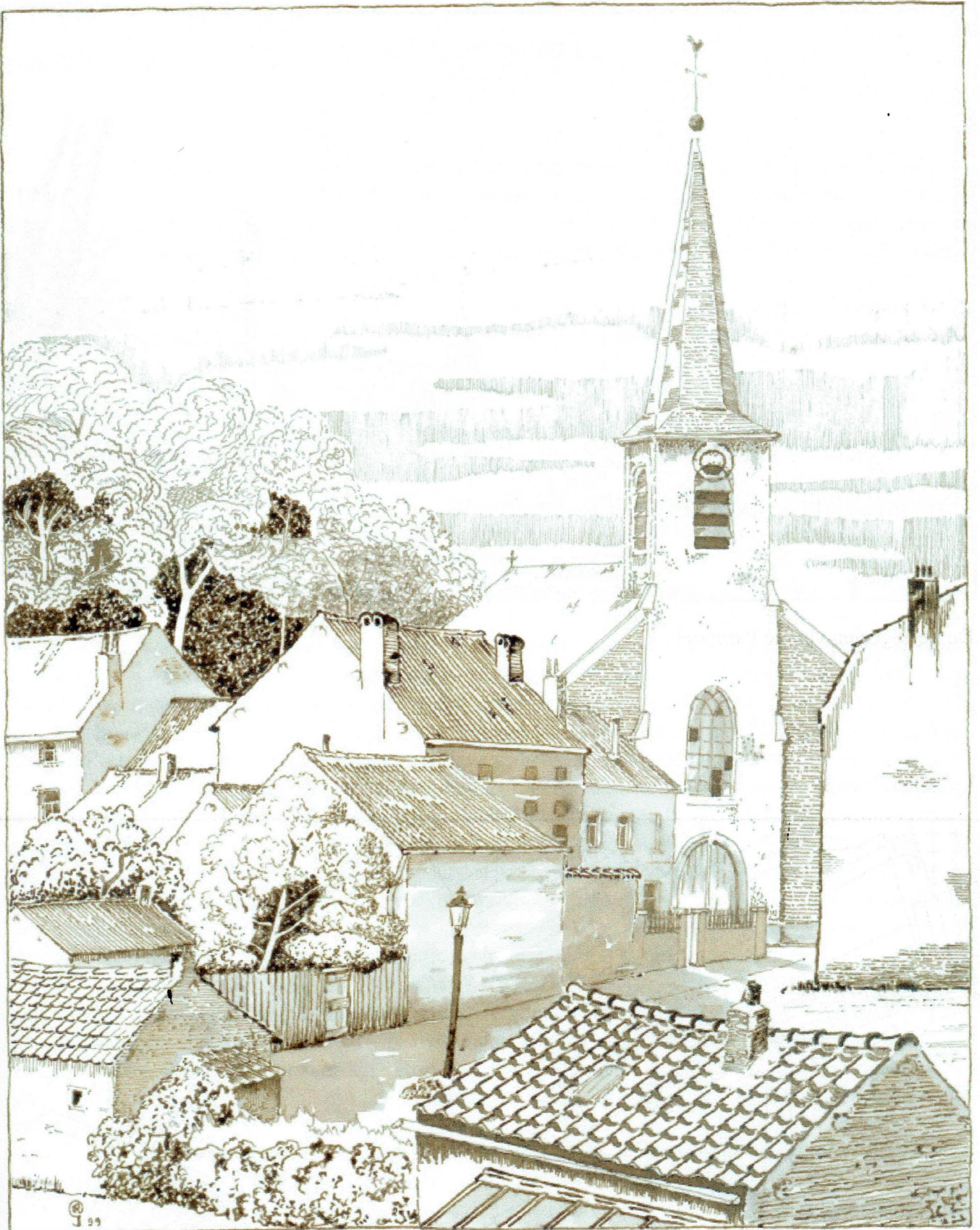
Niemand doet iets alleen, en dit boekje is er gekomen, dank zij verschillende personen. In de eerste plaats, Hilda mijn echtgenote, die mij meerdere malen heeft gered op het moment dat ik dreigde te verstikken in het moeras van woorden en zinnen. Leo Van Zwijnsvoorde, die met een waar engelengeduld de tekeningen en tekstjes heeft verwerkt met zijn computer.

Voor de goede raad bij het opstellen van de teksten Jean Arias (†), Felix De Meersman, Bernard De Boeck, Prosper De Vos, Bernard Van Isterdael, Maurice De Munck en anderen.

Voor het fotomateriaal dat mij het tekenen heeft vergemakkelijkt : Frans Moyens, François (†) en Pol De Cock, Jeanne Damman en anderen.

Mijn beste dank aan het Gemeentebestuur en voornamelijk aan de Heer Beghin voor de plannen van Ganshoren.

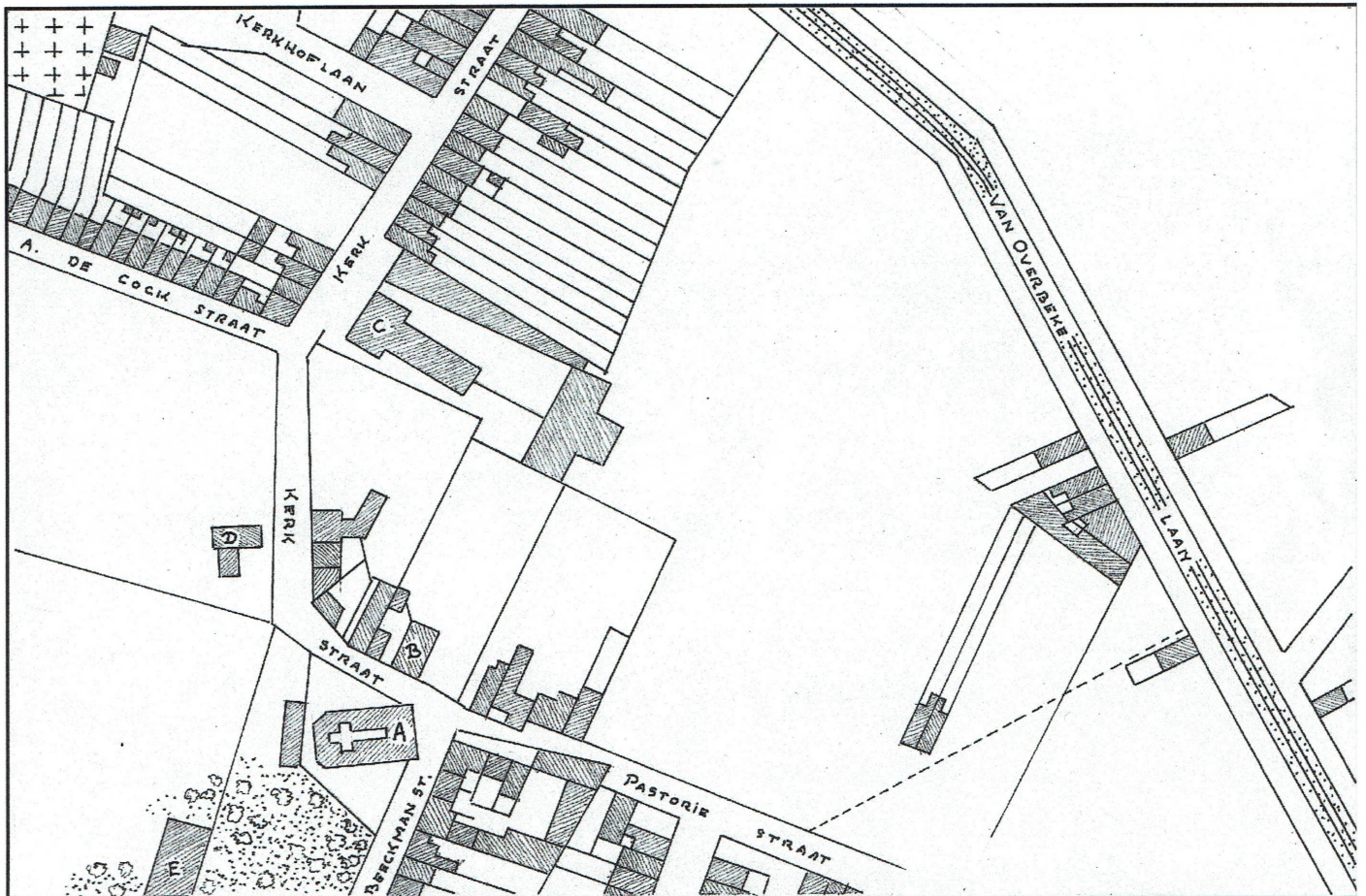
Renaat Goedefroy

GANSHOREN - DE KERK

De kerk gezien van de Pampoel

DE KERK EN OMGEVING

De kerk (A) en het gemeentehuis (C) waren de twee plaatsen in de gemeente, waar in die tijd al de inwoners van Ganshoren, zowel liberaal, socialist of katholiek eens binnen moesten, hetzij voor geboorteaangifte, doopplechtigheid, huwelijk en ook als afscheid bij overlijden. Het is waarschijnlijk daarom dat het beeld van die oude, ondertussen verdwenen kerk bij vele echte Ganshorenaren zoveel herinneringen oproept.

Die kerk op zichzelf was nochtans niet speciaal te noemen, het was een kleine kerk met in de voorgevel de twee grafstenen van de gebroeders Pangaert, tegen de rechterbuitenmuur van de kerk was een mooi kruisbeeld, afkomstig van de vroegere begraafplaats opgehangen.

In het voorportaal was er rechts een klein deurtje dat toegang verschafte naar het doksaal waar het orgel stond. Aan de linkerkzijde van het voorportaal kon men **REEKE VAN DE KEUSTER** (Rik De Mesmaeker) acrobatische toeren zien uithalen met het klokzeel, bij het luiden van de klokken.

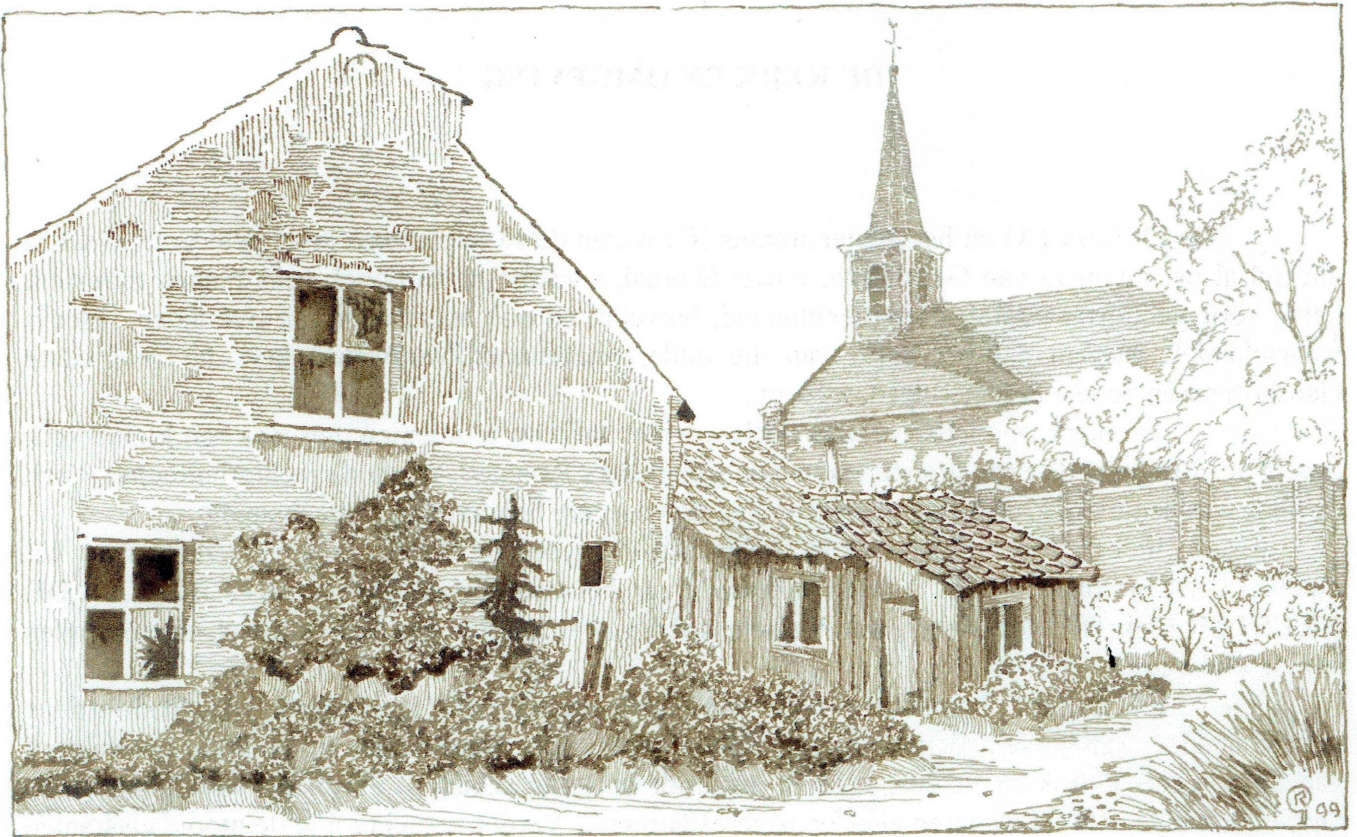
Boven het hoogaltaar was een schilderij uit 1621 opgehangen, St.-Martinus voorstellende. Aan beide zijden van het schilderij waren grote afbeeldingen op de muur geschilderd van de apostels Petrus en Paulus, links in het koor hing het schilderij Prediking van Johannes de Doper, een doek dat enkele jaren geleden is gerestaureerd. Verder waren er nog de mooie glasramen die men nu in de nieuwe kerk kan bezichtigen. Twee grote witte engelen, ieder een kandelaar vasthoudend, waren een geschenk van de familie De Samber, links van het hoogaltaar bevond zich het Maria altaar. Aan de rechterzijde had men het St.-Martinusaltaar, met het mooie houten beeld van St.-Maarten met helm en kuras, met zijn zwaard zijn mantel doorsnijdend voor de arme bedelaar aan zijn voeten. En ik kan u verzekeren, dat was voor ons klein mannen de **ECHTE SINTE METTE**. Rondom tegen de muren opgehangen een kruisweg, het was een geschenk van de parochianen aan Pastoor Van den Venne voor zijn jubileumviering. Standbeelden van heiligen op een sokkel tegen de pilaren en de muren. Een eenvoudig doopfont bevond zich achteraan links in de kerk. Centraal stond de mooie houten preekstoel met grote hemel, een gift van de abt van abdij Dielegem, links en rechts tegen de muur stonden twee grote biechtstoelen. Enkele vierkante panelen (OBITT) met wapenschilden van de families Van Overbeke, Duval, de Lichtervelde, Triest e.a. ter nagedachtenis van overlijden, waren her en der tegen de kerkmuren bevestigd. Hoogbouw was er toen nog niet, daardoor kon men het 25 m hoge kerktorentje zowat van overal in de gemeente zien.

Rond 1865 werd **HET GEMEENTEHUIS VAN GANSHOREN** (C) in dienst genomen, er was ook de gemeenteschool en een feestzaal waar ik meerdere malen met mijn ouders ben naartoe geweest ter gelegenheid van feestelijkheden die er plaats vonden. Amper 80 jaar later was het echter veel te klein geworden. Rond de jaren 1950 heeft de gemeente de grote gebouwen van Radio Contact, gelegen aan de Keizer Karellaan, gekocht en sindsdien bevinden de gemeentediensten zich daar.

De 18 de eeuwse pastorie (B) een streng gebouw gedeeltelijk verscholen achter een omheiningsmuur lag aan de rechterzijde van de straat naast de kerk.

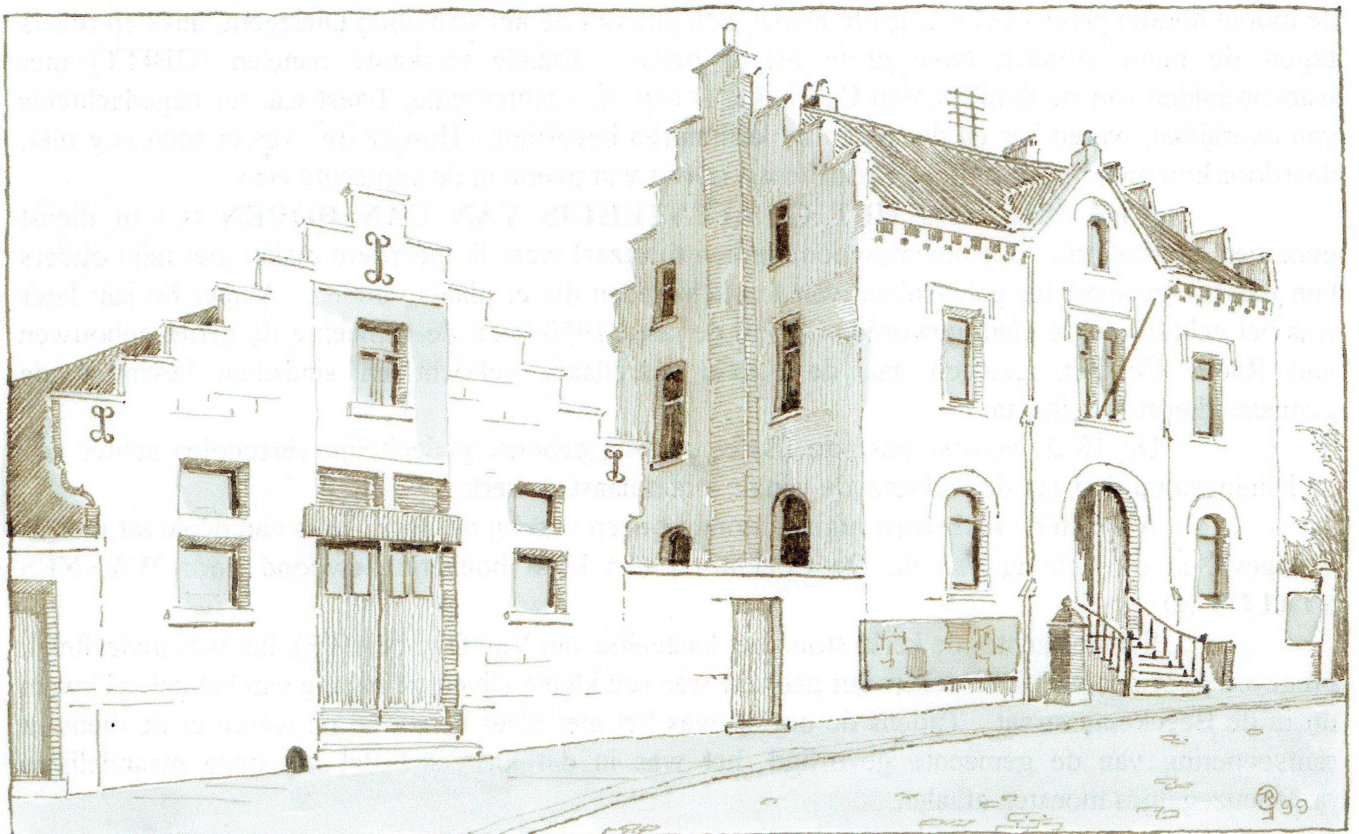
Als men de kerkstraat afging, stond er even voorbij de kerk, links van de straat met de voorgevel in de richting van de De Cockstraat een klein hoevetje bewoond door **WANNES STALOT** (D).

Schuins achter de kerk, stond het kasteeltje van Van Overbeke (E), het was gedeeltelijk omgeven door een parkje en achter het gebouw was een kleine vijver, de ingang van het geheel kwam uit in de Beeckmansstraat. Tijdens de oorlog was het niet meer bewoond en waren er de diensten rantsoenering van de gemeente gevestigd, het was in dat kasteeltje dat wij onze maandelijkse rantsoenzegeltjes moesten afhalen.

Wanne Stalot

D

Het Gemeentehuis

C

Bij de aanleg van de Van Overbekelaan werden in de kerkstraat een reeks huizen afgebroken. Het was een allegaartje van burgerhuizen, kleine huisjes, krotwoningen en achterhuisjes met doorgangen naar de kerkstraat, het geheel werd in de volksmond **DE KAREI VAN DE MINISTER** genoemd, naar de bijnaam van de familie De Boeck, die er goed vertegenwoordigd was. Over zijn straat heeft Jan Arias, die zijn hele leven (1899-1994) in de kerkstraat heeft gewoond, mij het volgende verteld.

Laat ons beginnen met nr 70 het grote huis van meester Sterkx schoolmeester en koster in ons gemeente, ernaast nr 72 had men café en lokaal van de socialisten bij **WAINKE VAN DE MINISTER** echtgenote Van Vaerenberg, vervolgens was er café **IN DE VLAMING** bij G. De Vlieger die getrouwd was met **MAREEKE VAN DE LOEIS** het was tevens het lokaal van de handbalploeg St.-Martinus, die er rechtover hun speelveld hadden, dit café zou later worden overgenomen door de zoon van **MAREEKE, LUPPE** met zijn vrouw Anna.

Ernaast een brede doorgang met een zestal woonsten, onder andere drie huisjes van **CHAREL DE KLAK** hier woonde **NOENKEL JENNE** of **JENNE VAN DE MINISTER** (Adrien De Boeck) hij was pompier bij het vrijwillige brandweerkorps van Ganshoren, Cornelis De Boeck ook **NOENKEL NEILE** of **NEILE VAN DE MINISTER** genoemd woonde ernaast dan vond men er ook de woonst van **TIST DEN BOEK, LUPPE KASSUUL** hij was de eerste straatkeerder van de gemeente. Ook de zuster van **LUPPE** woonde daar, er was ook sprake van **MARIA VAN DE MAROLLE** en er zou zelfs een klein cafeetje zijn geweest dat men het **BERGSKENOP** noemde.

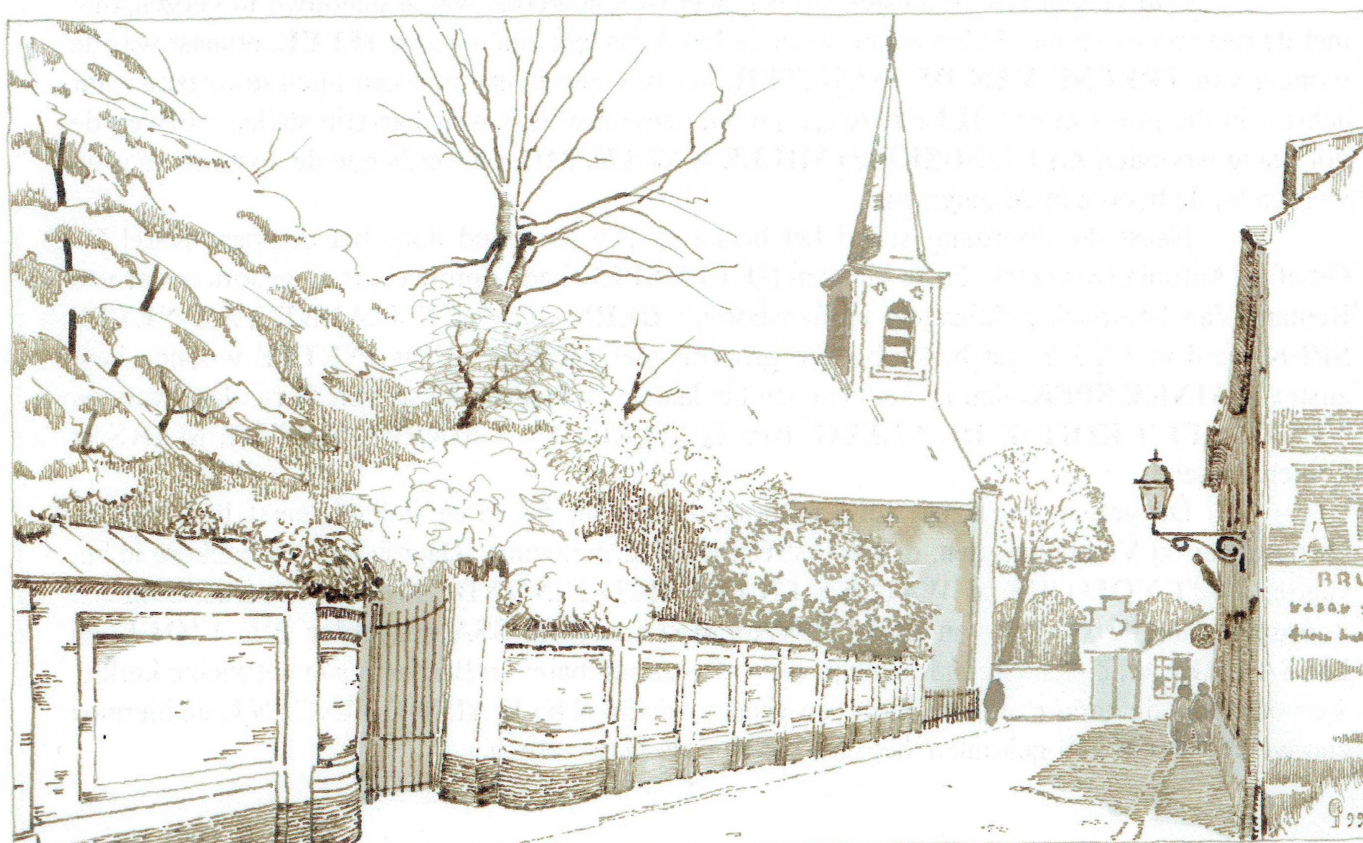
Terug in de kerkstraat was er het huisje bewoond door **LEE VAN DÔLE** met haar twee kostgangers **DE PRID** en **DE NEILE**, ernaast woonden **WIS** en **PIT DE LEENER** bazin en baas in hun café - In 't **MENNEKE PIS**. Na afbraak van het huis is hogerop in de kerkstraat het café terug geopend, en het is vooral hun dochter **JULIA VAN 't MENNEKE PIS** die de bedrijvigheid van cafébazin en bloemenverkoopster nog lang heeft voortgezet. Naast Wis en Pit was er een winkel bij Fernand Tistaert.

Dan volgen enkele huisjes die een heel stuk achteruit waren gebouwd in vergelijking met de rest van de straat. In het eerste woonde Jan Arias met zijn moeder **JELEE**, ernaast was de woning van **TRENE VAN DE MINISTER**, het was een huisje met een open doorgang naar achter, in die poort mocht **JELEE** Arias die voddenvrouw was haar karretje stallen. Boven de doorgang woonden **ZAT ROUSKE** en **MILLE KAZAK, MILLE** verdiende de kost met te gaan werken bij de boeren in de omgeving.

Naast die doorgang stond het huisje nr 100 bewoond door het echtpaar Karel De Greef en Antonia De Ganck die de bijnaam **NETTE SPEK** had, Antonia was de grootmoeder van Bemard Van Isterdael, politieagent in Ganshoren. **BERNARD VAN JEANNE VAN NETTE SPEK** werd in 1923 in dat huisje bij zijn grootmoeder geboren. Naast **NETTE** woonde haar zuster **WAINKE SPEK**, dan kwam men aan het laatste en kleinste huisje van de rij, daar woonde **NETTE OEI 't KOITJE DE VLEEG**, later is **MARIA VAN MAREE VAN DE MAKS** er komen wonen.

De volgende huizen stonden terug dichterbij de straat gelijnd, eerst had men de beenhouwer bij Verheleweghen, ook **ROSSEN NEILE** genoemd. Daarna café en bakkerij in het vaatje. **IN 'T VOITCHE** bij **WAINKE EN FEILIKSKE NONDEDJAAL**. Daarna terug een doorgang naar de woonst van **POLLE VAN BELLE** en **LISSA** en verder **PIE VIOUL** en **LISSA PREEM**, die laatste mensen zijn een café gaan uitbaten in Berchem aan het kleine kerkje. Vervolgens in de kerkstraat café-snoep-en-speelgoedwinkel bij **WAINNE VINCENT**, en hiermee zijn we dan aan nr 114 gekomen, het huis waar nu de wasserette is.

Wat mij betreft, ik herinner mij vooral café het **VOITCHE, NOENKEL PIE** (Pieter Goedefroy) was er kostganger, dat zal wel de reden geweest zijn dat wij er zoveel gingen. Ik zie nog goed voor mij het café, de ingang naast het huis langs waar men in de paardenstal kwam, en de bakkerij achter het huis waar we af en toe eens mochten spelen onder het waakzame oog van Felix, en wat ik zeker nooit vergeten zal is het kleine uitstalraam met al dat in onze ogen zo begerig speelgoed van **WAINNE VAN VINCENT**.

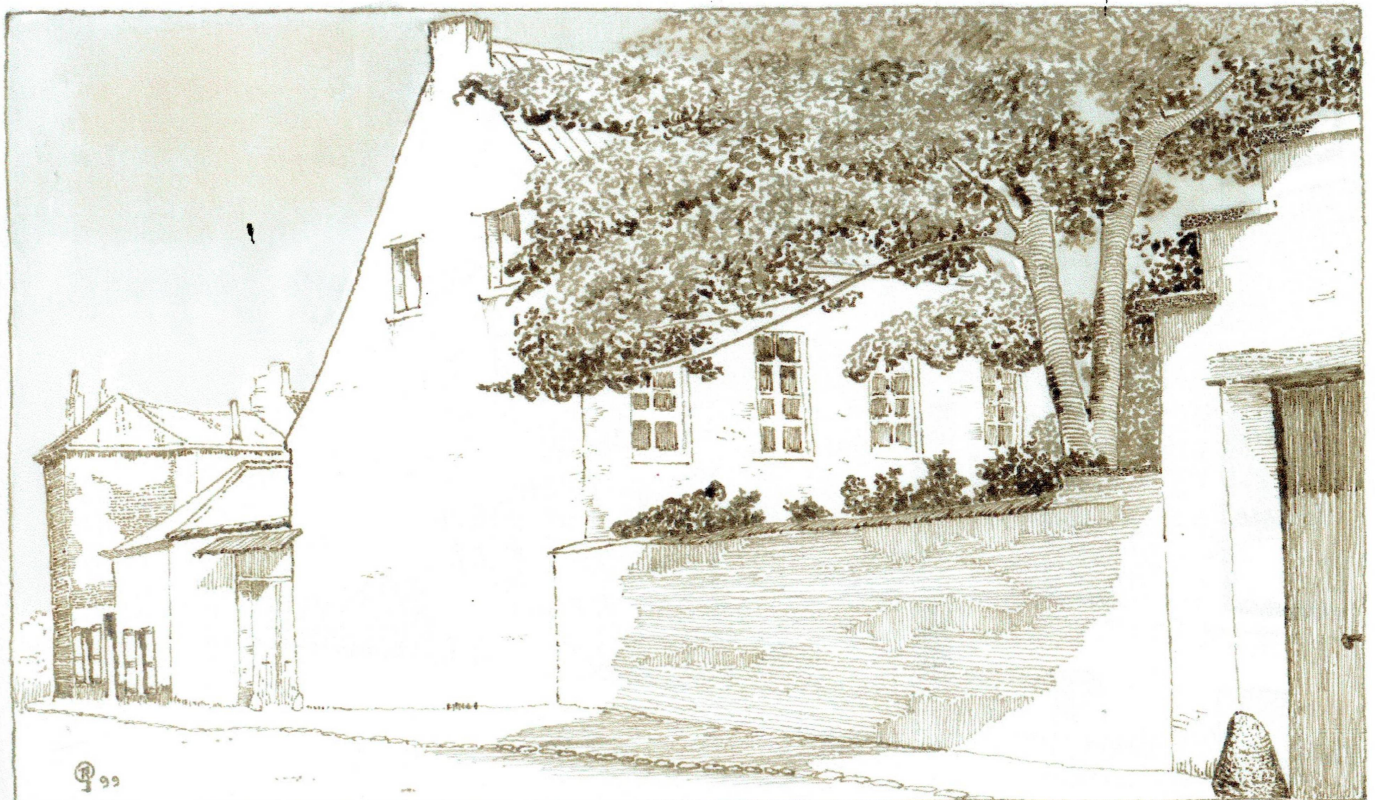

De Breeckmansstraat

Het kasteeltje - Van Overbeke

E

De Pastorie

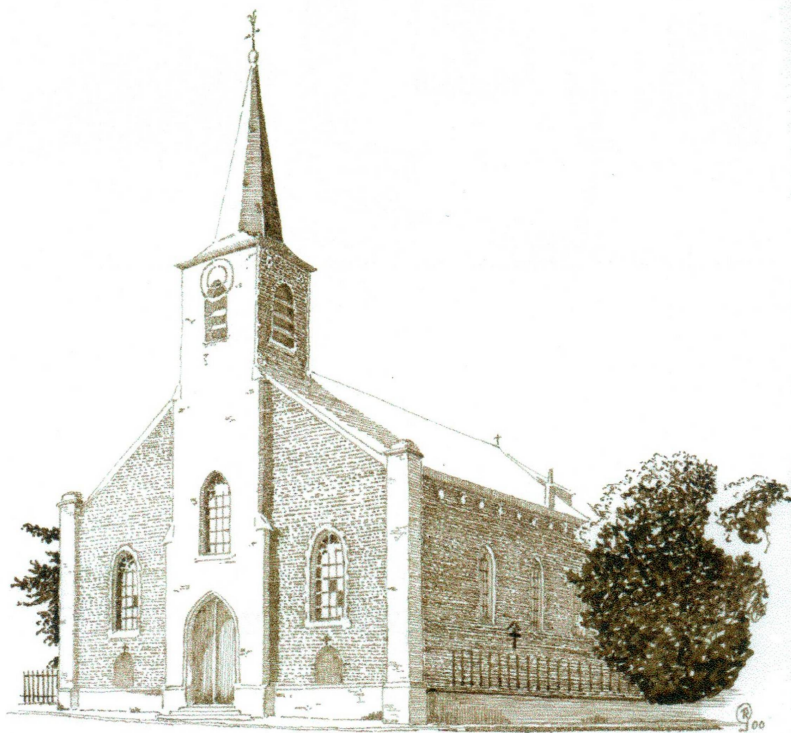
B

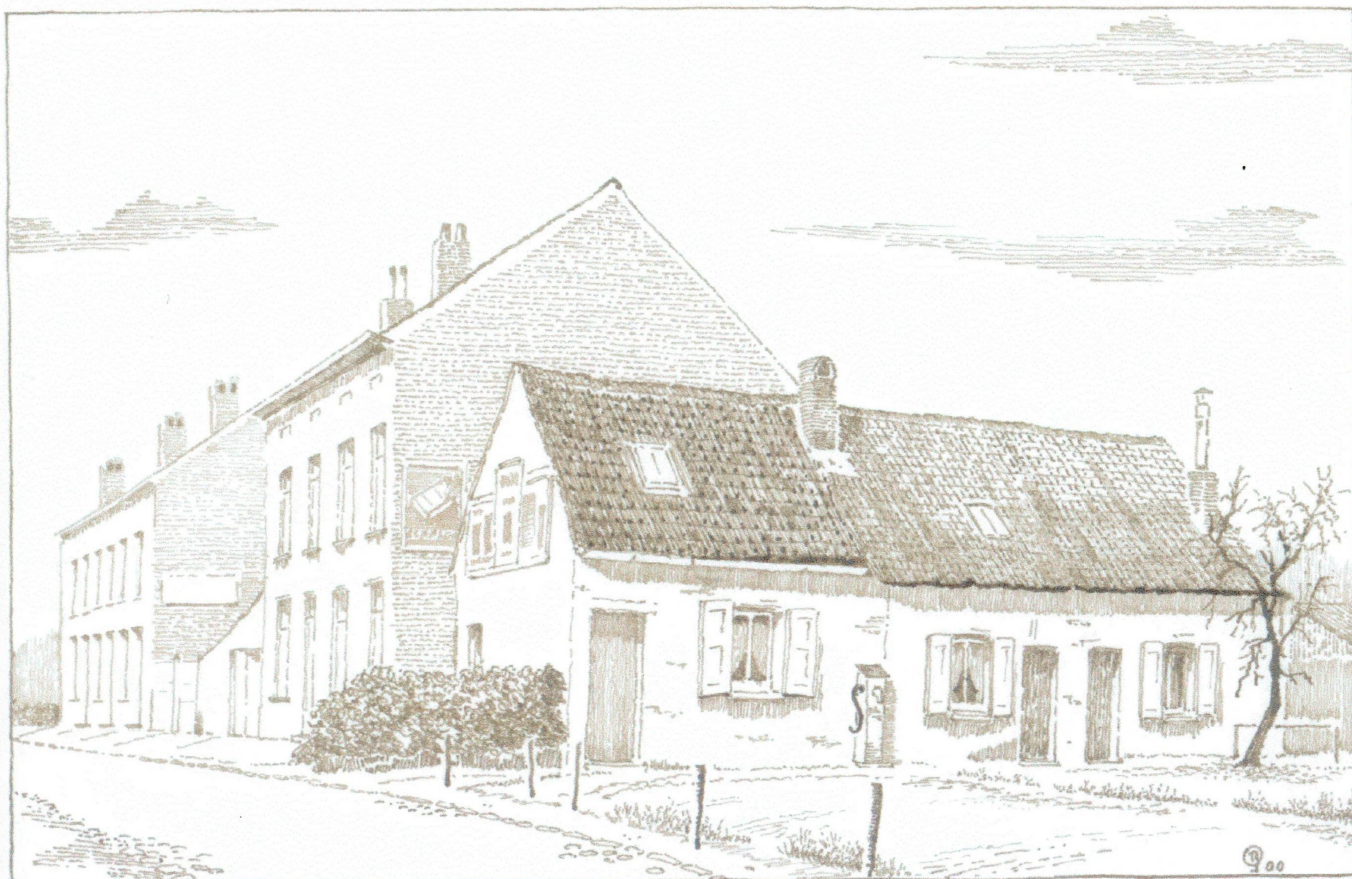
De Karei van de Minister

De Kerkstraat

DE SINT-MARTINUSKERK

DE DAPPERSTRAAT

Tussen de Kerkstraat en de Zeyp liep de Dapperstraat, die vroeger de werkmansstraat werd genoemd. Met de voorgevel naar de Kerkstraat gekeerd, stond een lange dubbelwoonst die voor de oorlog van 14/18 bewoond werd door **MAREE VAN DE MAKX**, zij was de moeder van **LANGE JAN** of Jean Bogaerts, alombekende handbalspeler van O.L.B Ganshoren. **SOFFEEKE** Van Heymbeek, de andere bewoonster was de moeder van **JAN VAN SUU VAN DANIELEKE (DANIELEKE VAN DE KEUSTER)**.

Andere bewoners van De Dapperstraat waren **WAINÉ** Tistaert, later is mijn nicht Julia **VAN NOENKEL JEF** in dat huisje gaan wonen, verder **FRANS SPROEIT** familie van Maria **MAETE** en **DIKKE LOWEE**. In de draai tegen de Zeyp woonde **NOLLE DE CHAMPETTER**, verder **ROOZE** en **PEIST**. Andere bewoners waren de gezusters Thomas en de familie De Cock ; **PROSKE DEN TRAMMAN**, ernaast **MEN** en **MEENA** en op de hoek met de Zeyp woonde **WIS VAN DE KINNE**. Er werden daar ergens houten ladders gemaakt die men dan liet drogen in de Zeypstraat, nadat ze waren ingesmeerd met lijnolie.

DE ZEYF

DE ZEYPSTRAAT

Een van de oudste straten van Ganshoren. Aan de ene zijde het nu nog bestaande café met feestzaal aan de Zeypstraat, toen noemde het café **DE SPORTMAN**, met de **NAUKES** en **MEEKE** als uitbaters. Mijn ouders en ik woonden toen juist naast het café in nr 31 (X) op het Guido Gezelleplein (ik ben daar geboren in 1932) er was toen een grote binnenkoer voor beide huizen, en die koer vormde voor mij kleine rakker het ideale speelplein waar altijd wat te beleven viel.

Terug naar de Zeyp, achter de feestzaal lag de boomgaard van **HET KAMPAINKE** (nu **LA VILLA** genoemd) (A). Ik ben er enkele malen mee geweest met Jef Reykaert, die een winkel had op het pleintje en fruit mocht plukken in die boomgaard, er stond ook een serre met druiven. Daarna kwam men aan de woonst en opslagplaats van den **OELLEMAN GEELE VAN LODDER** (familie Pilaen). Enkele huizen verder was het café bij **LOWEE DE KASSAAIER**, ernaast in een soort gangske, twee huisjes (B), in het eerste woonde de metser **PIEK BOUL** het volgende was de woonst van **AMELEEKE VAN DE KROS**. Vervolgens een groot veld dat begrensd werd door **HET WEGSKE VAN DEN DOGGE**, wegeltje dat de Zeypstraat verbond met de halte van Ganshoren. Daarna kwam men aan een redelijk grote hoeve eigendom van de Villegas en bewoond door **FONSKE** Verlinden (C).

Aan de linkerzijde van de straat was op de hoek met de Kerkstraat de kolenopslagplaats van **PIT** Hallemans gelegen. Er juist achter stonden twee huisjes in een klein gangske, de huisjes waren eigendom van **LANGE JAN** (Droeshout) en zijn echtgenote **MARIA VAN DE KANTONEER**. Een der huisjes werd bewoond door **JAN LAWAAIT**, in het tweede woonde **DEN BOEIT VAN LEEN VAN BOEITES** die de kost verdiende door met groenten te leuren. De hoek van dat gangske en de Zeypstraat werd ingenomen door een cafeetje bij **PIT DEN OELLENBOOR**, verder kwam men bij **JULIEN VAN DE LAT** die met zijn echtgenote **MA SJOKE** een bakkerij had. In de huisjes een weinig achteruit staande woonde **SCHOLLENDEKKER** De Schouwer, ernaast was de winkel en café bij **SCHEIL TRINNET**. Een of twee huizen verder kon men een pintje pakken bij **MARIA VAN DE NEIDER**, waar men af en toe zijn benen kon uitslaan op de tonen van een orgel dat in de danszaal stond. Enkele stappen verder was er een beenhouwerij mooi met witte muurtegeltjes bezet, bij **JEFKE**.

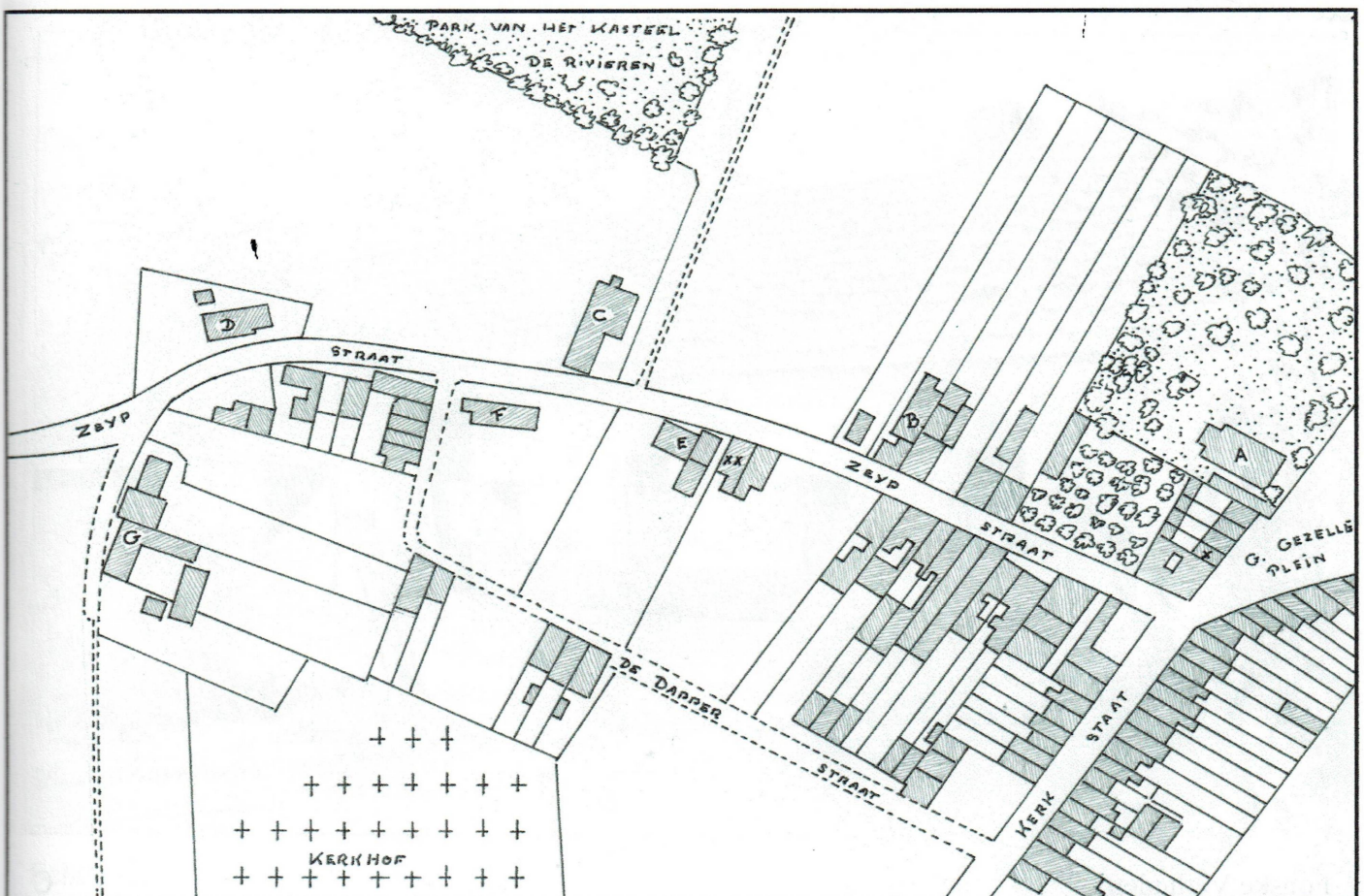
Ook een ijzergieterij was er gevestigd, uitgebaat door **MICHEL PATAT** (Van Tuyt). In de **WITTE PENNE** was een café - hoe kan het ook anders - waar veel met de duiven werd gespeeld. Weer enkele stappen verder was de bakkerij bij **REE VAN LEMMEKE**.

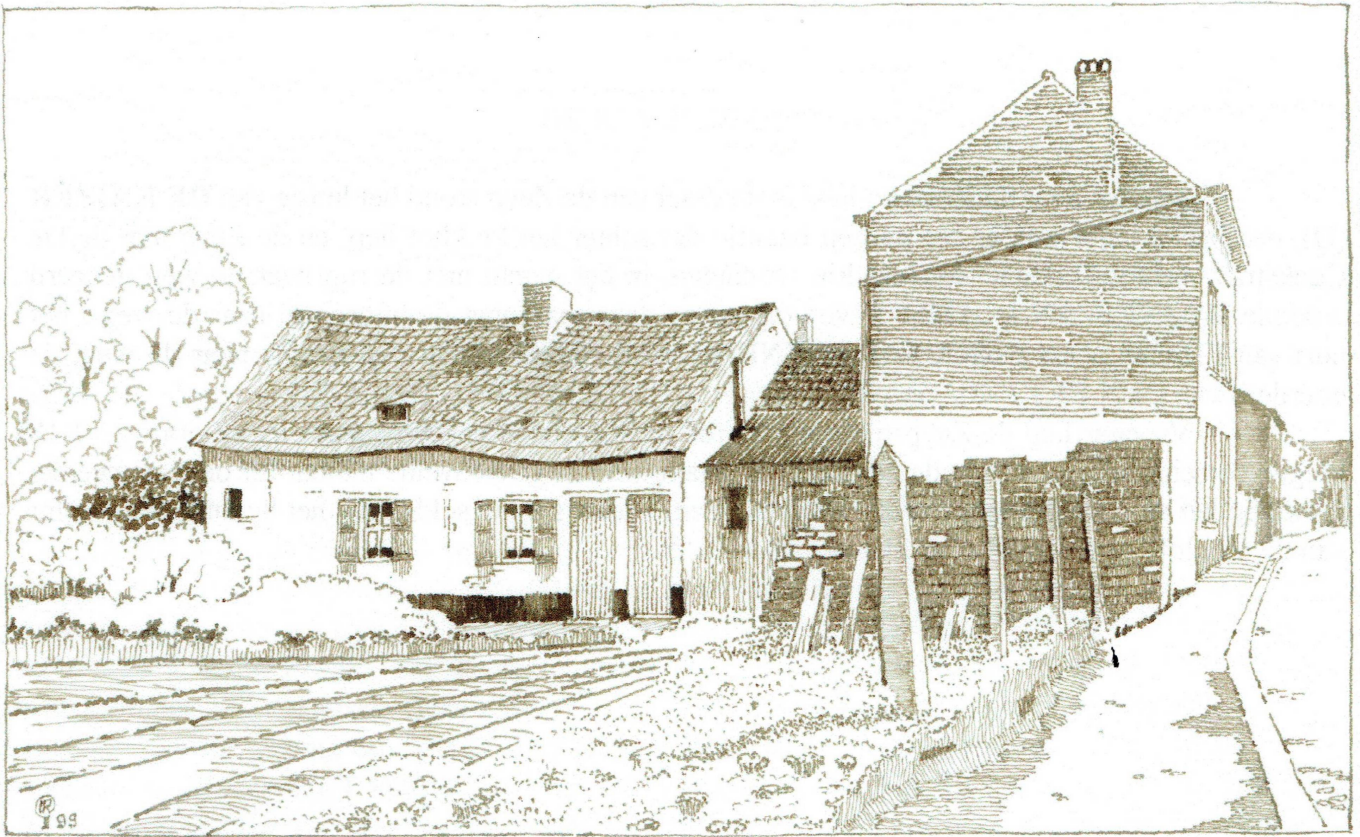
Op het einde van deze rij huizen woonde **LEON**, melk-, boter- en ijskroomverkooper die met zijn ponykarretje regelmatig **CRÈME À LA GLACE** verkocht op zijn vaste stek aan de **PLACE SIMONIS**. Naast Leon werd na de tweede wereldoorlog een meubelfabriek gebouwd, de fabriek verdween en gemeenschapcentrum De Zeyp is in de plaats gekomen.

Weer enkele stappen verder stonden (en staan er nog steeds) twee hoge woningen met kelderkeuken, (XX) in het eerste woonde **DE KAUPERE KNOP**, in het andere hebben mijn grootmoeder **MEE KALLOT** (Maria Vanderheyden) alsook mijn ouders een hele tijd gewoond, mijn zuster Mariette Goedefroy is er in 1922 geboren. Ernaast (E) terug enkele kleine huisjes, daar woonden o.a. **FINNE VAN DE VLEEG**, **LOWEE DE KOUT** en **AAIZERE NEILLE**, een beetje verder en een heel stuk hoger dan de straat, het huis bewoond door de familie Schreyers, **SCHAAITERKE DE MANNEMOKER** (F). Die woning stond met de rugzijde naar de straat gekeerd. Dan was er de Dapperstraat, vervolgens enkele huizen met de winkel van Liza Dath.

Schuins over de straat en juist in de draai van de Zeyp stond het huisje van **DE KAIZER** (D), een beetje lager was er een aarden baantje dat achter het kerkhof liep, en de Zeyp met de De Cockstraat verbond. Daar stonden drie woningen, in het eerste met de rug naar de weg gekeerd woonde **WAINE VAN PUTRUS**, vervolgens en deze maal met de voorgevel naar de weg ; het huis van **FRANS VAN MINA SARGOENE**, en als derde terug met de rugzijde naar de weg, de boerderij van **DEN BETTEL** (G).

Vroeger liep de Zeypstraat verder tot de Vandervekenstraat, maar na de oorlog 14-18 kregen verschillende straten in de gemeente de naam van een gesneuvelde militair uit onze gemeente. Zo kreeg het verdere gedeelte van de Zeyp de naam Victor Lowet soldaat bij het 8e linie, slachtoffer van de ontploffing te Graville op 11 December 1915.

Ameleeke van de Kros

B

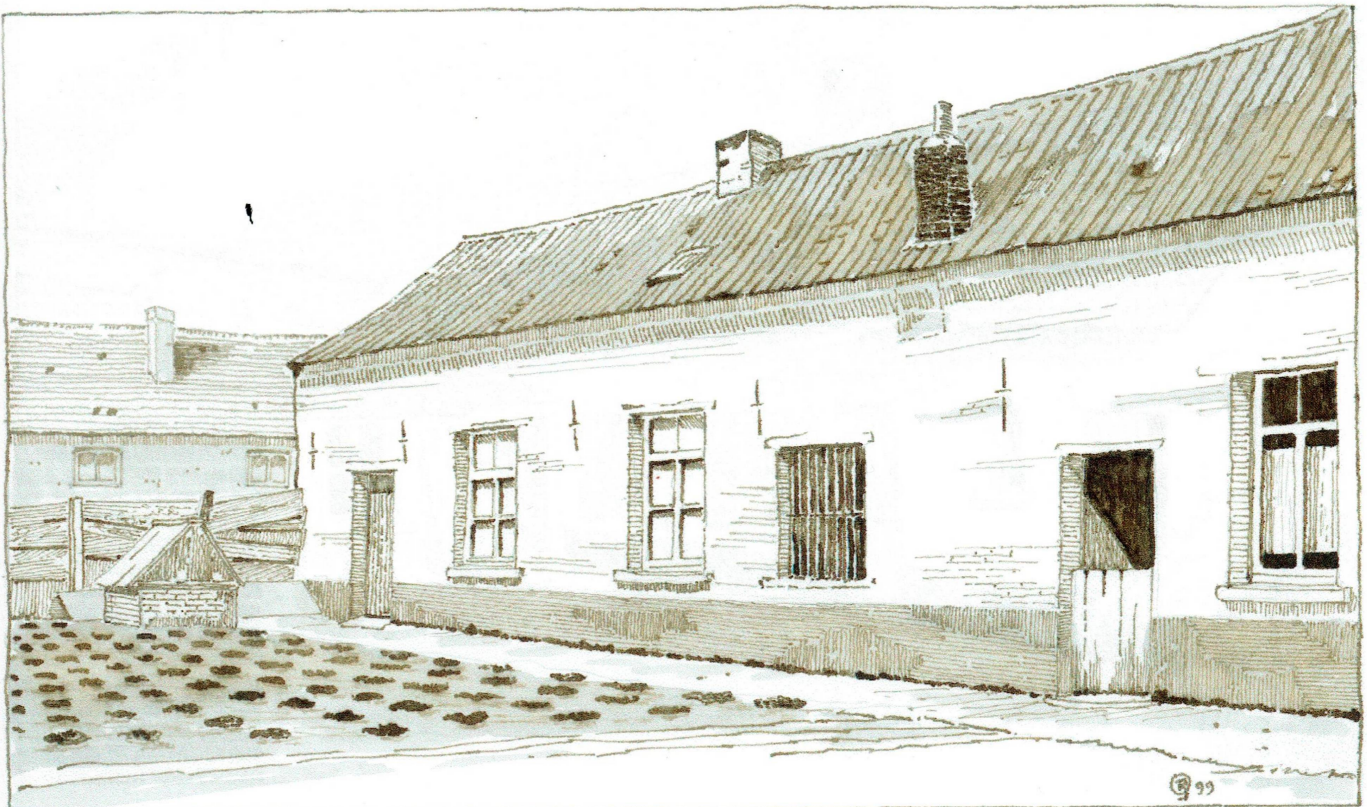
Fonske Verlinden

C

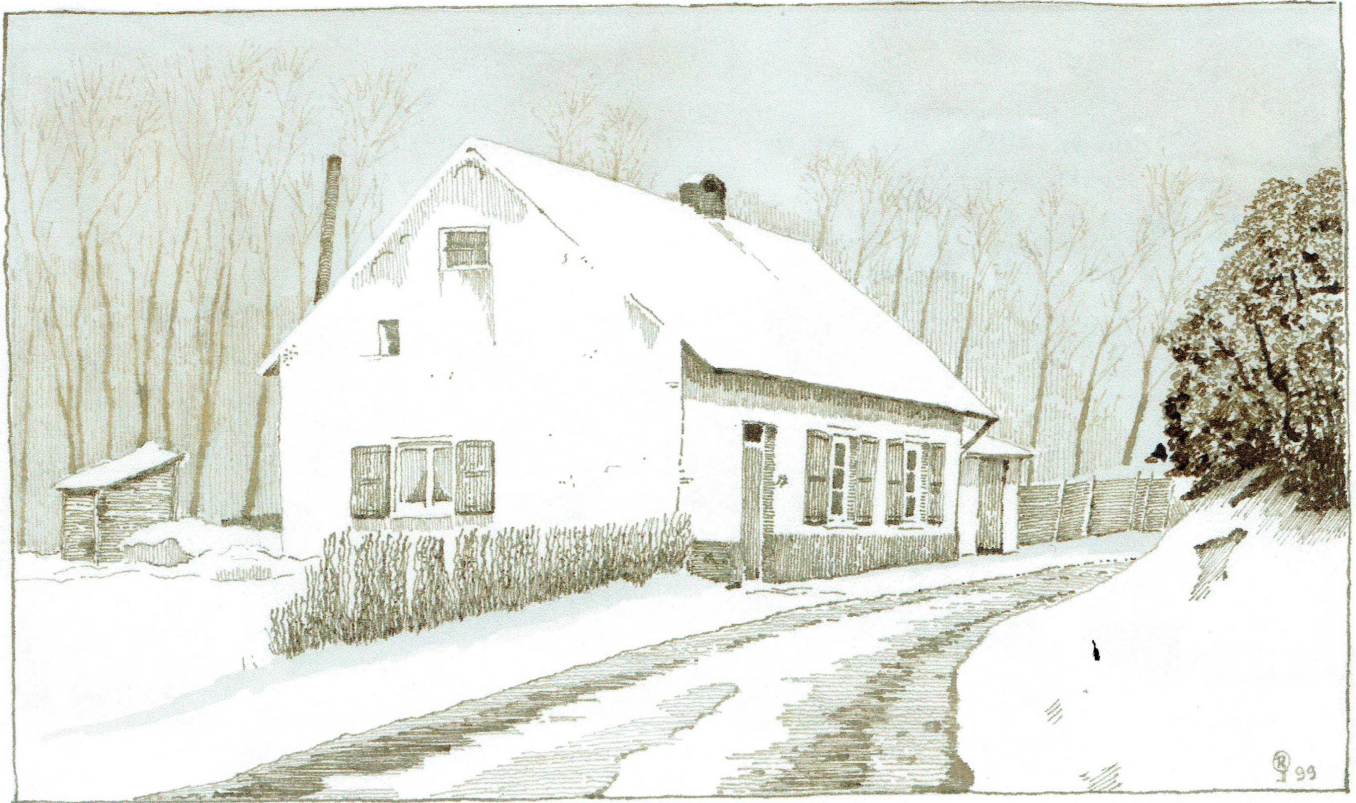
Finne van de Vleeg

E

Schreyers

F

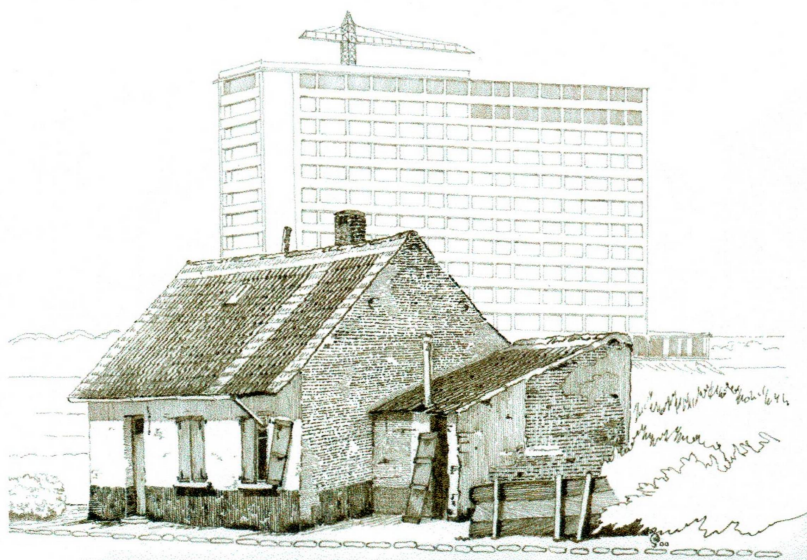
De Kaizer

D

Den Bettel

G

oud en nieuw in de Zeyp

VICTOR LOWETSTRAAT

Wainke, 't Oud Pachthof, Biotrus

A C D

Biotrus

A

DE VICTOR LOWETSTRAAT.

Van de Zeypstraat komende had men rechts de grote hoeve van **JANG VAN NAERE** of **BIOTRUS**, familie Waermoes De Smet (A). Aan de rechterkant van die boerderij vertrokken twee wegen, de eerste en breedste van de twee liep recht naar het park van de Graaf, om daar met een scherpe bocht links naast het park in de richting van **TACHTIG BEUK** te lopen. Het tweede smaller wegeltje liep tot de Vandervekenstraat en verder tot aan het **MEINEGAT**.

Naast de hoeve van **BIOTRUS** en enkele meters van de straat stond een laag en langwerpig gebouw (B) bewoond door **REE DE KRUMME**, die gehuwd was met **LIS VAN KADOL**. Het toenmalig laatste gebouw aan de rechterkant van de straat bestaat nog steeds, maar de landbouwgronden die ernaast lagen zijn nu volgebouwd met het Franstalig internaat Don Bosco.

Aan de linkerzijde van de straat, rechtover **BIOTRUS** staat het nu in puin vallende huisje (C) dat bewoond werd door **WAINKE** en de **SJAKE** met hun gehandicapte dochter. Dan was er het schilderachtig cafeetje In 't Oud Pachthof (D) bij **TREIZE VAN SIL VAN WAINNE BELLEKENS**, familie Damman De Vleeshouwer. Het was een klein gezellig **STAMMENEIKE** waar men in de zomer onder de lommerrijke bomen kon zitten genieten van een goede pint (voor mij, kleine rakker in die tijd, was dat een **LIMONATCHE**). Regelmatig werd daar gekegeld, op den bak geschoten of **PALAAI** gespeeld, kortom het was daar steeds een vrolijke bedoening. De huisjes staan er nog steeds, maar ook hier is alles onherkenbaar geworden, de voorgevel is helemaal veranderd en binnen werden verschillende kamers dooreen geslagen om een grotere ruimte te bekomen. Het geheel is nu bekend als La Charnière.

Naast La Charnière loopt een voetpad recht op twee alleenstaande huizen. Hier woonde vroeger **DE POTTER** en de familie Steilemans. In het zelfde wegje aan de rechterzijde ziet men nu nog de overblijfselen van twee kleine huisjes (E) die rug aan rug gebouwd waren met de woningen aan de Lowetstraat gelegen. Hier woonde vroeger de dochter van **NELLE BOTINNE** en haar man **ZOTTEN BÈRE**, die schoenmaker was, later is **REE DE SCHILDER** hier komen wonen.

Terug in de Victor Lowetstraat stonden er enkele huizen die sinds lang zijn afgebroken. Daar woonde onder andere **LOWEE GEELES** en ernaast een klein kromgegroeid vrouwtje **MAIKE VAN 't STËT** genoemd omdat zij veel op de stortplaats rondliep met haar echtgenoot **ZOTTE MORRE**. Verder stond er met de rugzijde naar de straat gekeerd, en hoek vormend met de De Mesmaekerstraat, de boerderij van **JANNEKE KEMP**.

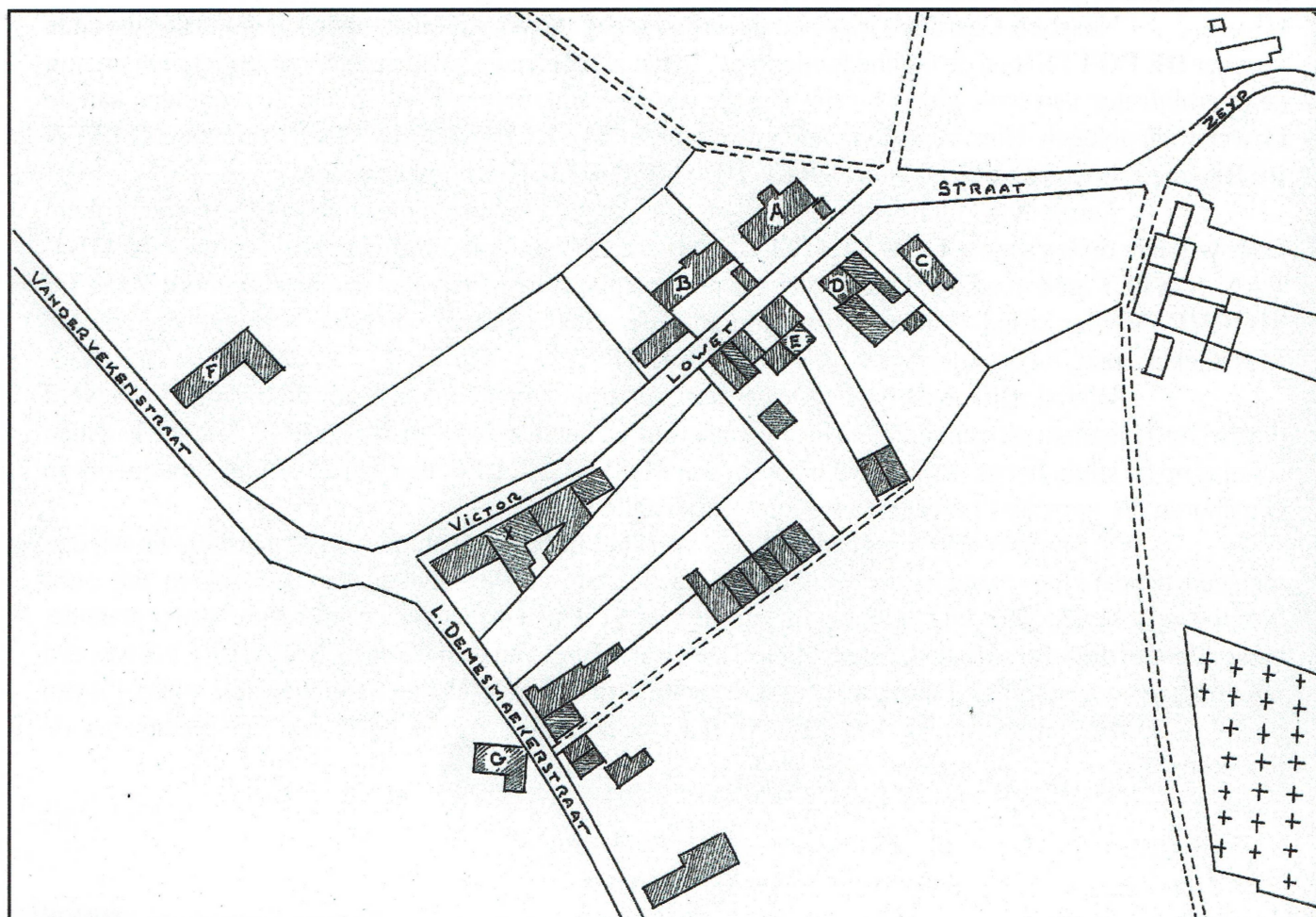
Hierbij zijn we dan in de De Mesmaekerstraat aangekomen. Voor de oorlog 14-18 werd die de Ons Heerenstraat genoemd, na de ingangspoort en blinde muur van **JANNEKE KEMP** had men schuins op de straat het grote huis met bakkerij van **SUSSE GEELES**, een van de weinige inwoners van Ganshoren die voor 1940 met een auto zijn broodronde deed.

Ik herinner mij nog goed, het was voor het uitbreken van de oorlog in 1940, als wij dan met een bende klein mannen op het Guido Gezelleplein aan het spelen waren, staakten wij onze bezigheden onmiddellijk bij het naderen van een auto. En wij met zijn allen op de stoep staande, bewonderden die voorbijrijdende automobiel. De zwarte Ford van de bakker **SUSSE GEELES** was een regelmatige voorbijkomer. Een andere was de camion van de ijsfabriek van Strombeek die wekelijks een portie ijs kwam afleveren bij **ROSSE NEILE**, beenhouwer op de hoek van het pleintje en de Rivierenstraat.

Terug in de De Mesmaekerstraat, na de bakkerij had men het café bij **WAARE VAN BELOU**. Door een smalle opening tussen de huisjes kwam men aan een achttal kleine woningen die tot in de jaren 50 bewoond zijn geweest, maar die er nu half afgebroken bij liggen. Aan de straat staan nog een viertal woningen o.a.. De hoeve die eens bewoond was door François Meert, beter bekend als **SUSSE MIËT**, het was de vader van **TOUNE MIËT-PIE LAMBIC** en **NEILE DE CHAMPETTER**. Die woning wordt nu bezet door een afdeling van de scouts. Op een wat groter huis met poort, vroeger ook café, kan men nog met grote moeite het volgend opschrift lezen: **IN DE GROOTEN BAK** - Brasine - Meert, al deze huizen, staan als het ware op de slopershamer te wachten.

Aan de overzijde van de straat heeft men een mooie woning (G), vroeger Café Moderne **IN HET BERGSKEN OP** bij **WIS van PIE LAMBIC**, het geheel werd onlangs helemaal opgeknapt, waar vroeger de kippen liepen te kakelen staat nu een grote overdekte terras, het werd omgedoopt in Ambroise cocktail bar.

Rechtover de De Mesmaekerstraat stond de hoeve van De Sager (F), die boerderij werd rond 1860 gebouwd door de familie Van Overbeke, ongeveer 60 jaar later werd ze door de familie De Sager gekocht en een tweektal jaar geleden werd ze afgebroken voor de aanleg van het Don Bosco complex.

Victor Lowetstraat

Ree de Krumme

B

Wainke en de Sjakke

C

't Oud Pachthof

D

De Sager

F

De Mesmaekerstraat

G

Nelle Botine

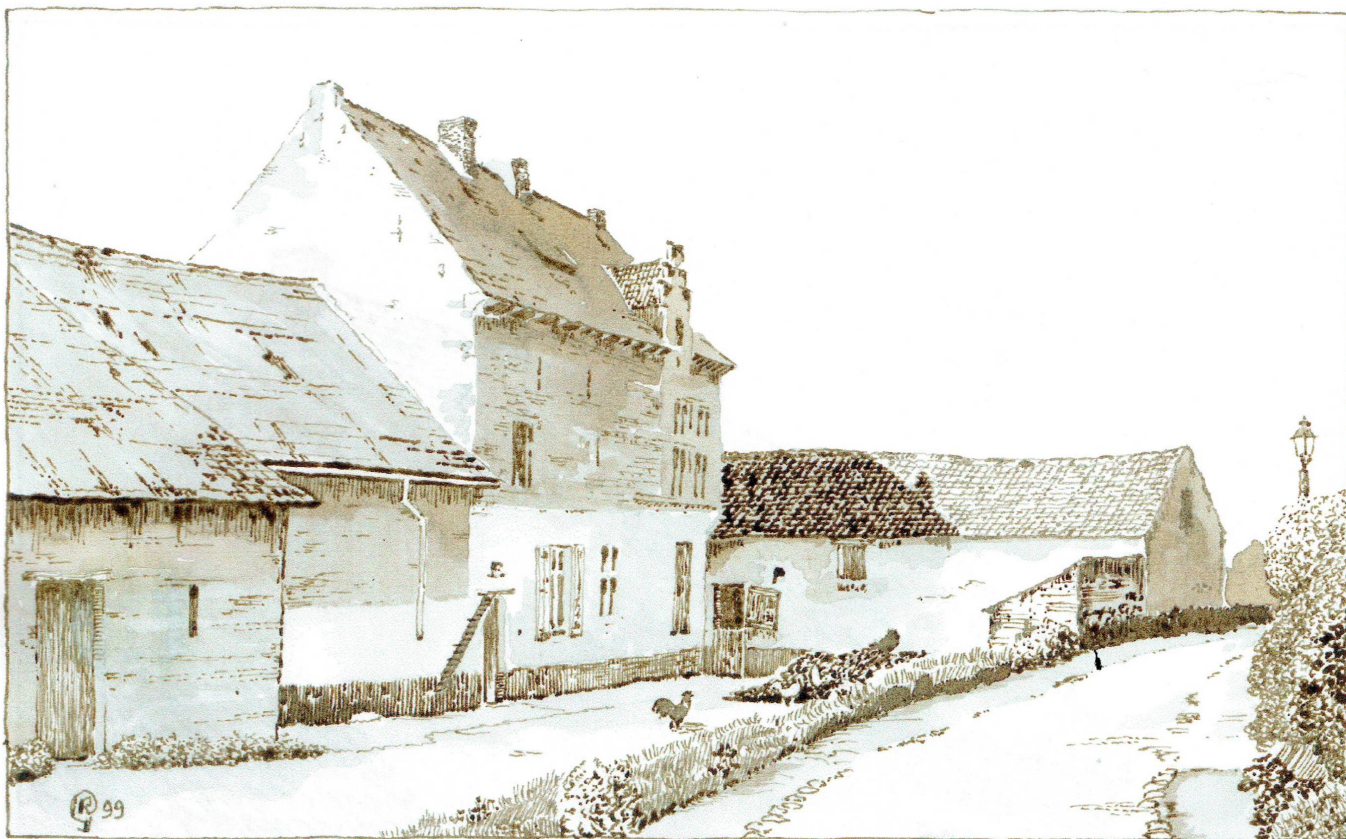
E

DE MESMAEKERSTRAAT

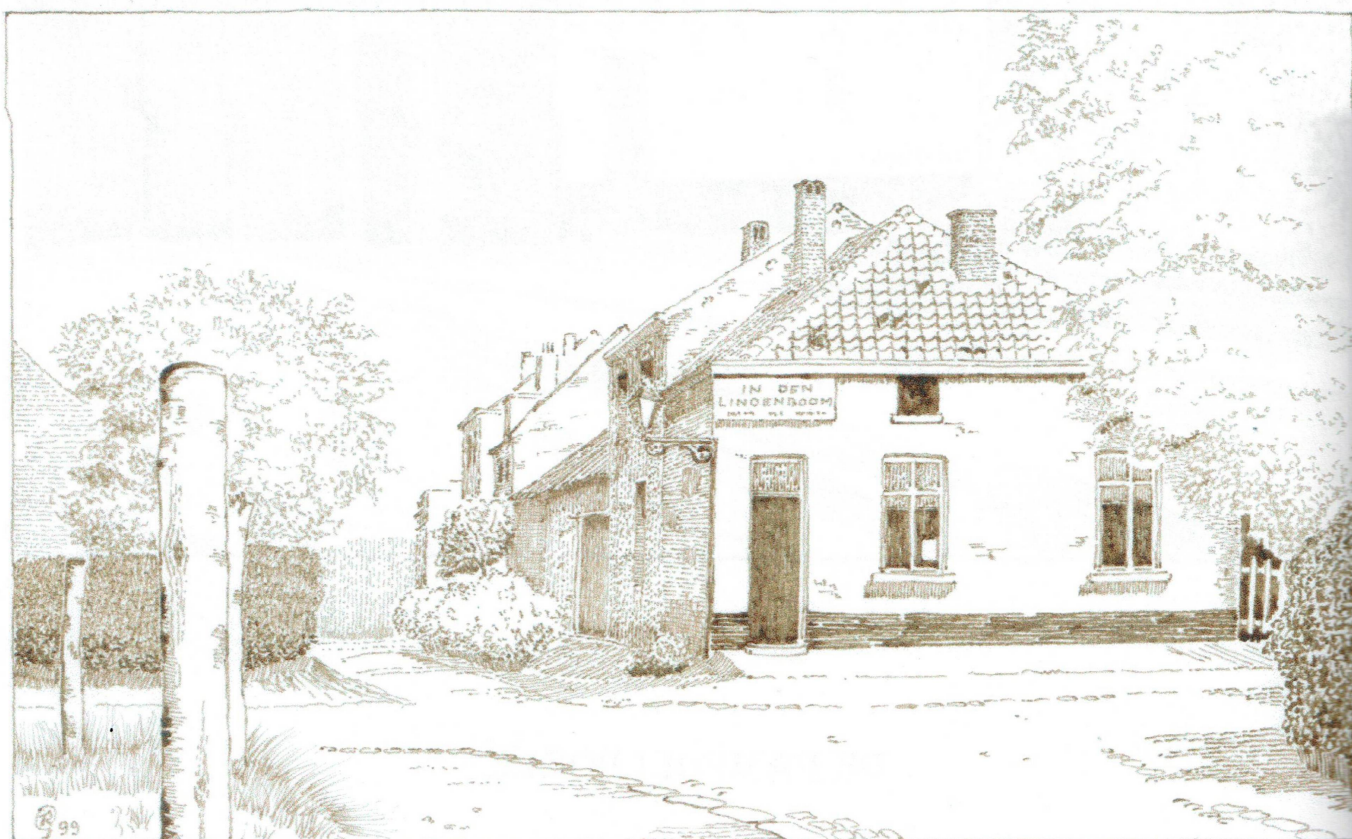

DE PAMPOELHOEVE

Pampoelhoeve

E

In den Lindenboom

DE PAMPOELSTRAAT

In de Dendermondestraat, en hoek vormend met de Pampoelstraat stond het cafeetje **IN DEN LINDENBOOM** bij L. Huygens, ik kan mij die buurt nog goed voorstellen, want af en toe kwam ik er spelen met **WAARE SLOCK** op de boerderij van zijn ouders die aan de overzijde van de straat lag. Een beetje lager en tot aan de Keizer Karellaan was de Pampoelstraat een stuk breder en beter aangelegd met aan beide zijden enkele, in die tijd, nieuwe huizen.

Eenmaal over de Keizer Karellaan kwam men terug in de oude met kinderkopjes geplaveide kassei, die zich toen, in de jaren 45-46 door velden en weiden kronkelde. Rechts aan de straat moet vroeger de Pampoelhoeve (E), ook Spaanse hoeve genoemd, gestaan hebben die gebouwd werd in 1617. Zij is gedeeltelijk afgebrand in 1928 en werd ten slotte in 1933 afgebroken bij de aanleg van de Keizer Karellaan. De familie De Sager waren de laatste bewoners van de Pampoelhoeve.

Een weinig verder en ditmaal aan de rechterkant, met de rugzijde naar de straat gekeerd stond de **BOODERA VAN SJAREL WAIKES**, Karel De Wae (C).

Schuin over de straat kwam men bij **DE VOSKES** (B), de nu in puin vallende verlaten boerderij en het kleine stukje van de oude Pampoelstraat die tot nu toe aan de slopershamer is ontsnapt. Lang geleden werd die hoeve bewoond door **MANKE GILIOM** en zijn ouders. In 1939 nam de familie De Vos er haar intrek, zij hebben de boerderij uitgebaat tot in het jaar 1975. Al die tijd werden de gebouwen goed onderhouden, mooi wit gekalkt met enkele klimrozelaars ter versiering aan gevel en karhuis, de deuren in witte en rode banen geschilderd, ook de vensterluiken waren wit met een rode omlijsting, het geheel afgewerkt met een zwart geteerde ondergevel. Na 1975 zijn de gebouwen hoe langer hoe meer verkommerd. De boerderij werd nog voor enkele twijfelachtige doeleinden gebruikt, onder andere als opslagplaats voor autowrakken.

Een beetje verder en hoek makend met de De Mesmaekerstraat stond het café **IN DE DUIFKENS** (D), het was zowel café als kruidenierswinkel. Hier nam de Pampoelstraat een wijde bocht naar rechts in de richting van de Keizer Karellaan. In die bocht en verbinding makend met de **JANDARMEREESTROT**, zo noemden wij vroeger de De Cockstraat, liep een **ASSEWEG** vanwaar de vuilniskarren hun lading kwamen storten op een groot vuilnisbelt dat daar gelegen was. De ideale speelplaats voor de kinderen uit de omtrek. Ik zelf ben er meer dan eens gaan spelen met Jaak Hendrickx die in de De Cockstraat woonde.

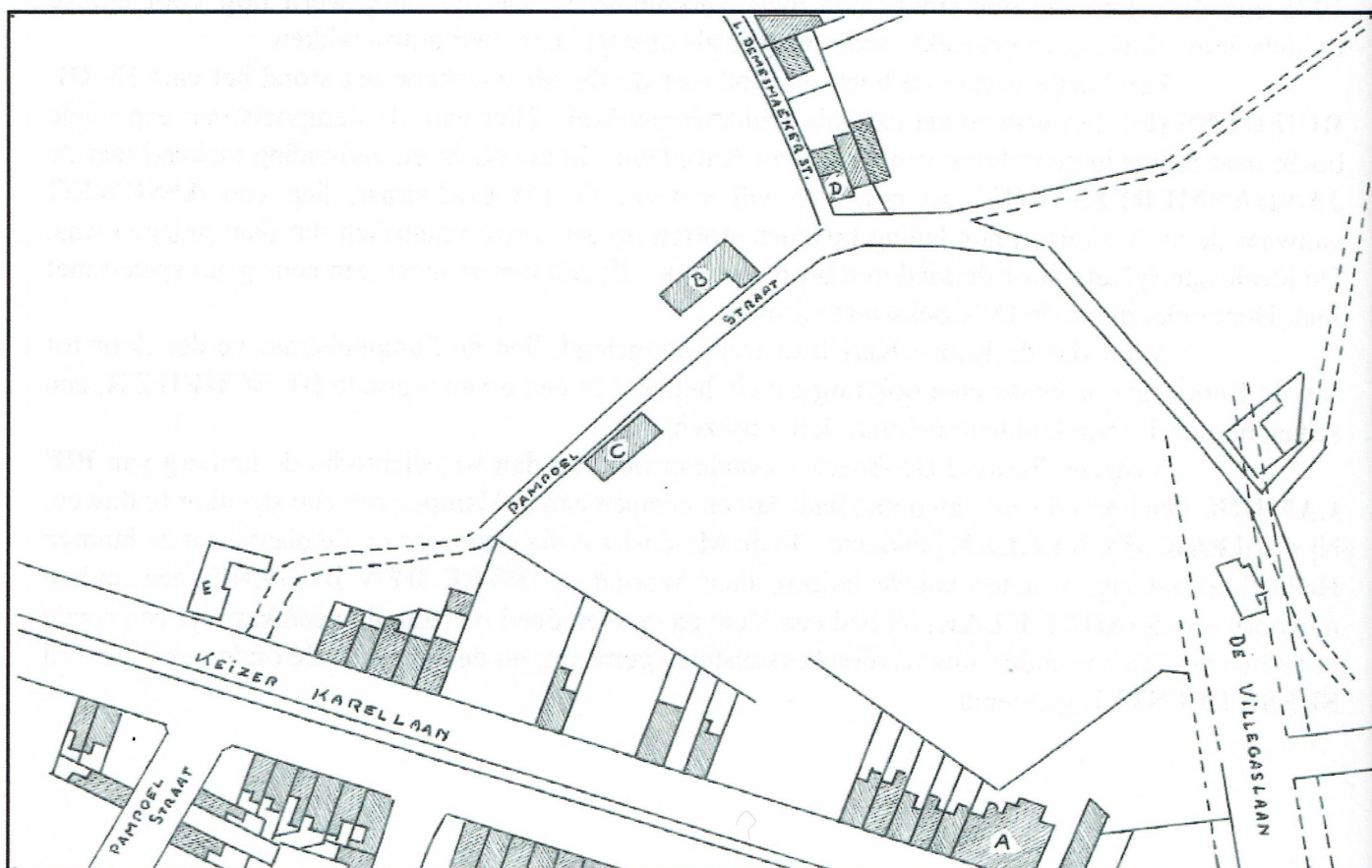
Voor dat de Keizer Karellaan werd aangelegd, liep de Pampoelstraat verder door tot aan de Kerkstraat en er stonden ook nog enkele huizen. In een ervan woonde **DE SCHEIPER**, een schaapherder die zijn kudde in de omtrek liet grazen.

Volgens Bernard De Boeck woonde er ook, en dan wat dichterbij de herberg van **PIE LAMBIK**, een kerel die de gewoonte had Jan en alleman aan te klampen om zijn stootkar te duwen, hij werd **PAK MA KÊREKE** genoemd. In de Molenstraat die ongeveer op de plaats van de huidige Hellinckxstraat lag, stonden enkele huizen, daar woonde **LOWEE DEN BLORRE**, een andere bewoner was **SJAREL KLAK**, hij had een klein paardje en deed met zijn ijskreeomkarretje een ronde in de omtrek. In een ander huis werden borstelstelen gemaakt, en de baas van die onderneming werd **SUSSE BEUSTEL** genoemd.

Sjarel Waikes

C

Pampoelstraat

De Duifkes

D

De Voskes

B

DEN DEUVELSHOEK

Het kruispunt van de Gemeentestraat en de De Greefstraat werd de Duivelshoek genoemd. Het kwartier bestond uit een aantal huizen langs de straten, plus enkele achterhuisjes die min of meer verstopt lagen aan het begin en rechts van de Gemeentestraat. Het geheel werd als het ware overheerst door een groot grijs gebouw waar vroeger een café "chantant" was, genaamd **IN DE MANKEN HAAN**. Andere cafeetjes waren **IN DE CONGO BIJ JAN LAWAAIT - BIJ LANGE RUFFIN**, waar later **MILLE ROOMS** cafébaas zou worden. Er was café trapken op **BIJ DEN BEIR VAN GOOIK** en **BIJ FONS DE BRAVEZEEL** en **LANGE LOWIS**. Winkels ontbraken er ook niet, er was **JERARKE VAN DEN BON MARCHE**, er is ook een van de eerste "welvaart" winkels geweest, en **BIJ REE DEN BLOZER** werd er in de zomer ijskroom verkocht.

Mijn moeder heeft altijd staande gehouden dat er voor de oorlog van 14 een toverheks woonde, die heelder dagen niets deed dan bidden. Die een groot boek had waar zij een sleutel deed mee draaien, en die moeders beste vriendin **JULIET VAN DEN DOGGE** eens heeft betoverd!

En waarom niet ? Het was daar toch...

DEN DEUVELSHOEK

PIETERS

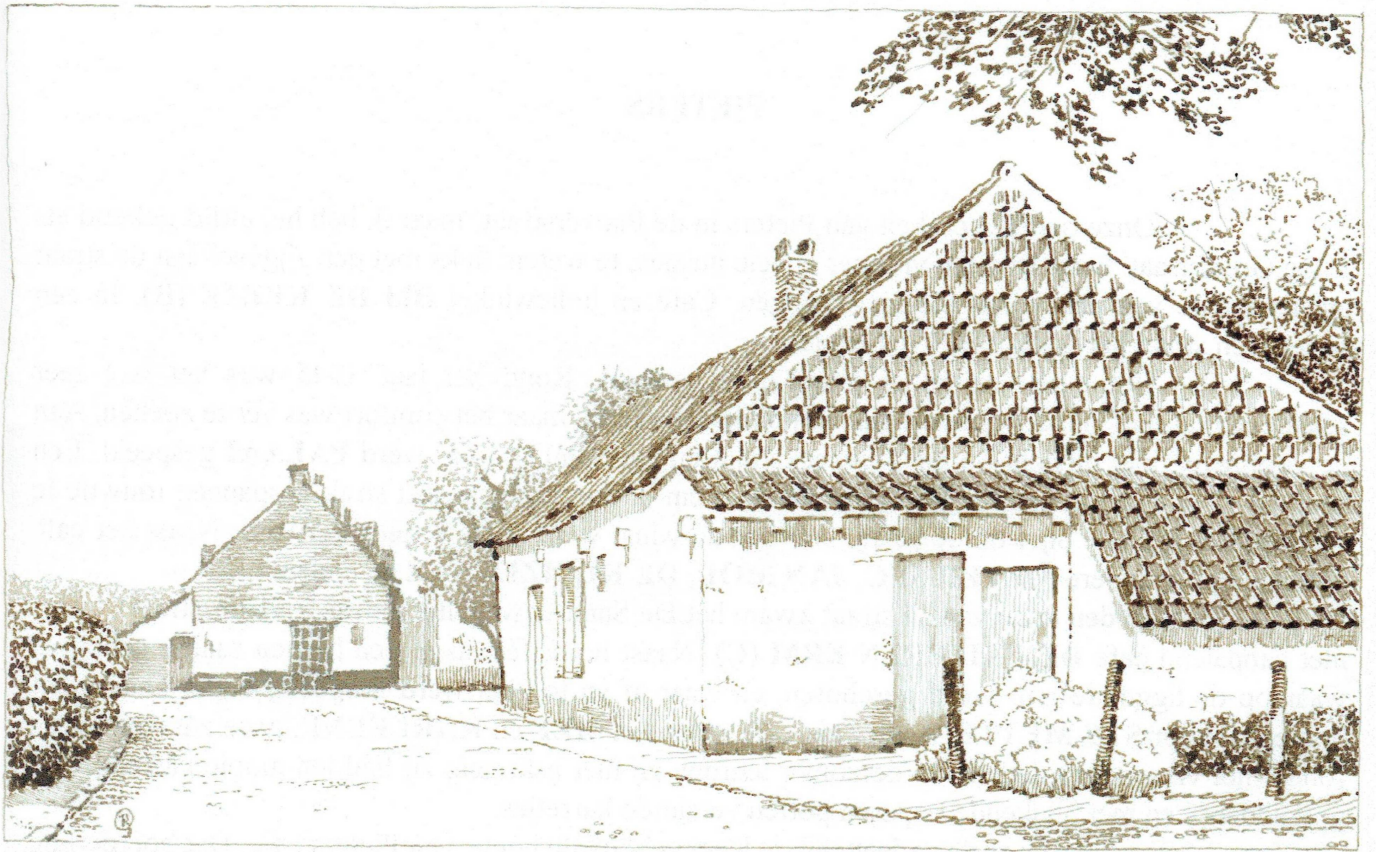

De Kezze

B

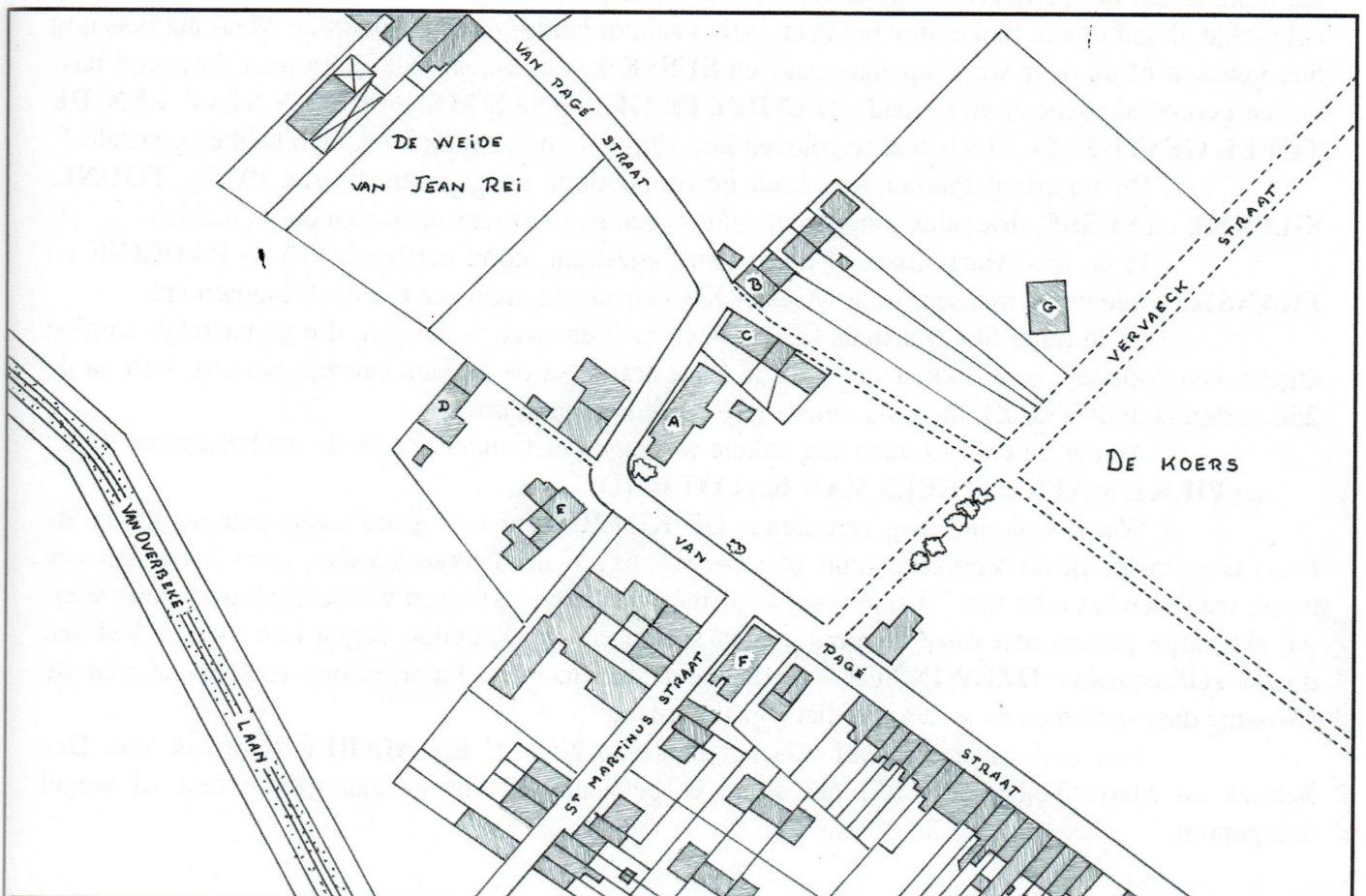

Achter de Kezze

Pieters

A

PIETERS

Onze ouders spraken van Pieters in de Pauverstraat, maar ik heb het altijd gekend als J. De Greefstraat. Daar stonden vroeger enkele huisjes, te weten; links met een zijgevel aan de straat en als eerste van een vijftal kleine woningen: Café en bollewinkel **BIJ DE KEZZE (B)**. In een gevelsteen stond het jaartal 1734 gebeiteld.

Het moet een mooi huisje zijn geweest. Rond het jaar 1945 was het wel zeer schilderachtig met zijn doorgezakt dak en pokdalige muren, maar het comfort was ver te zoeken. Aan de voorgevel, met uitzicht op de Vervaeckstraat en De Samber weg, werd **PALAAI** gespeeld. Een spel dat er in bestond een ijzeren schijf van ± 6 cm doormeter naar een strak gespannen touwtje te werpen, het dichtste bij won de partij, en voor de winst werd soms serieus geruziet. Naast het café woonde onder andere **METER SEC, JAN MOL, DE KLUIZENAAR** en anderen.

In den draai van de straat kwam het De Samber wegeltje uit (nu J. Druezstraat) met aanpalend café **DEN AIZEREN ERM (C)**. Naast het café was er een houten zaaltje gebouwd waar op de liggende wip werd geschoten, en waar af en toe bal werd gespeeld, onder andere het boerenbal voor **STE METTE**. Achter het café woonden **MEE** en **KARLEENE**, twee zussen die een ronde met visverkoop deden. In de zomer leurdten zij met ijskroom, zij hadden mooie pastelkleurig geschilderde en met blinkende koperen potten versierde karretjes.

En dan was er de gedeeltelijk in leem gebouwde hoeve van Pieters (A). Dat boerderijtje werd tientallen keren door kunstenaars geschilderd, dit om te zeggen hoe mooi het erbij lag. Om te weten hoe het er in werkelijkheid was, laten wij even François De Cock (**DE ZOUN VAN PROSKE DEN TRAMMAN**) aan het woord: "Aan de in opbouw zijnde Basiliek hadden wij de hele namiddag gespeeld van Dartagnan en de drie musketiers, toen wij tegen de avond moe gespeeld huiswaarts keerden. Aan Pieters gekomen viel mijn oog op een klein gaatje in de lemen muur van de boerderij. Mijn nieuwsgierigheid werd geprikkeld en voor ik het zelf wist, was ik met mijn degen (lees stokje) in dat holletje aan het peuteren. Ik geraakte wel 30 cm diep zonder weerstand te voelen. Toen klemde het stokje, ik gaf er een flinke duw tegen en ineens schoot het los en door de muur. Maar het was nog niet gebeurd of de deur werd opengesmaakt en **SUSSE** kwam woest met zijn armen zwaaiend naar buiten gerend al roepend en tierend : **BANDEETE GET ONZE MEUR EN EN SJAT VAN DE TOFEL GESTOEMT**. Het is niet te geloven hoe vlug wij ons toen uit de voeten hebben gemaakt."

De boerderij Pieters was toen bewoond door de gebroeders Van t'Veld, **TOUNE, SHAKKE** en **SUSSE**, drie oude jongmannen die er een soort kluzenaarsleven op na hielden.

In de St.- Martinusstraat hoek Van Pagéstraat stond het huisje (F) bij **PAULINE** en **FRANSKE** twee brave mensen, waar Meester Keunen als jongman een tijd heeft ingewoond.

In de oude St.- Martinus (E) was een café en twee woningen, die gedeeltelijk werden afgebroken voor het rechtekken van de Van Pagéstraat. Na de afbraak van zijn woonst, kort na de 2de oorlog is **JEF KEZZE** hier nog enkele jaren café komen houden.

Achter dit café stonden nog enkele woningen met onder andere de dubbelwoonst van **PIEKE MAES** en **TREES VAN KALOTJE (D)**.

Wat ik ook niet mag vergeten is **DE KOERS**, een zeer grote weide gelegen tussen de Prins Boudewijn en de Vervaeckstraat of moet ik zeggen de Vervaeckwegel, want meer dan een brede weg was het toen niet. Weide waar voor mijn tijd hondenkoersen werden gelopen, maar waar wij als jonge gasten met onze vliegers gingen spelen en op windrige dagen kon men er wel een dozijn zelfgemaakte **OZEWINDEN** in de lucht zien hangen. Later is het voetbalveld van de Crossing daar gekomen en nu staat er het Rijksinternaat.

Een bezienswaardigheid was het huis van **NEILE EN MAREE** (Corneel Van Der Schriek en Maria Tollenbeek) (G) het stond er helemaal schuins en aan geen straat of wegel neergepoot.

Den Aizeren Erm

C

Pieters

Mee en Karleene

Pauline en Franske

F

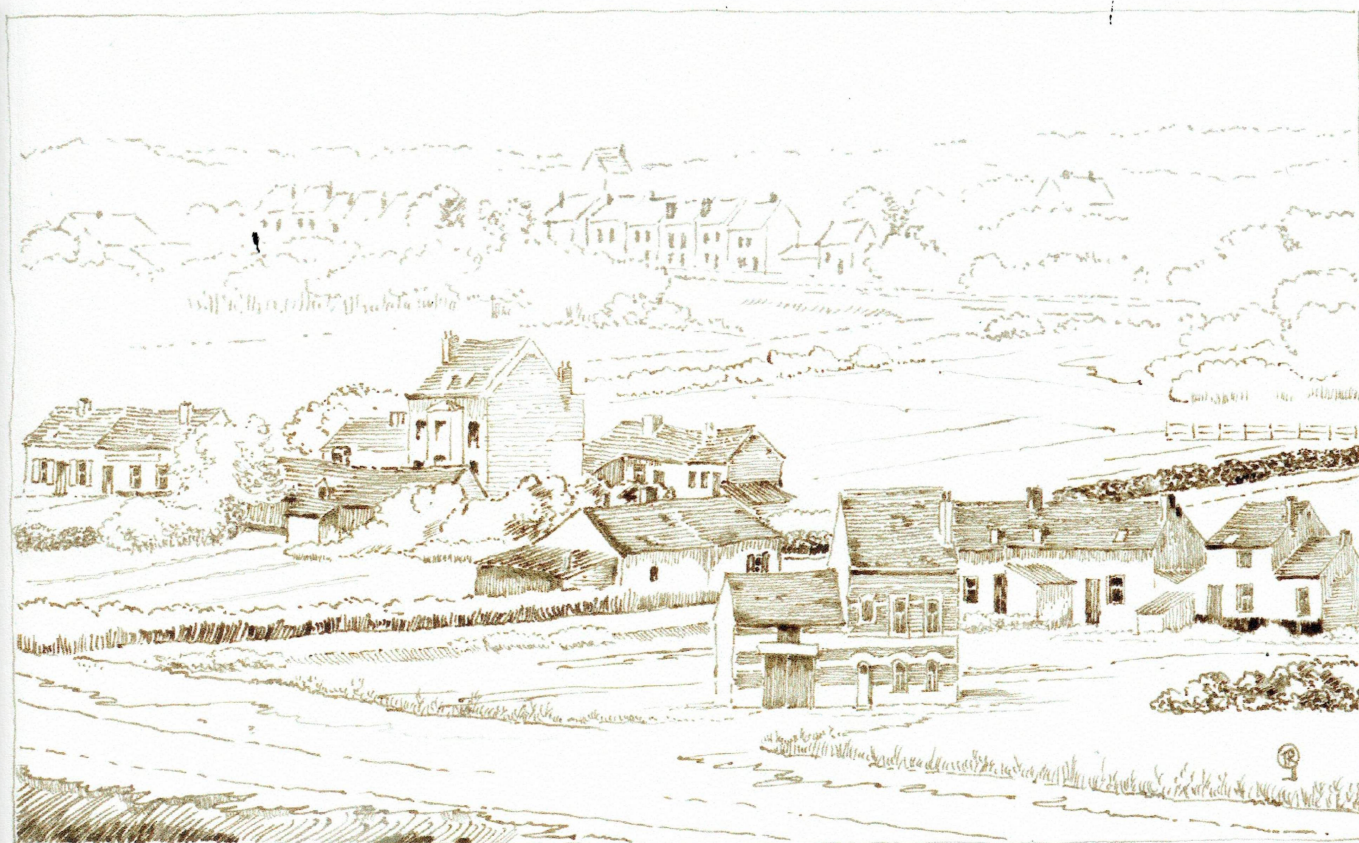
Jef Kezze

E

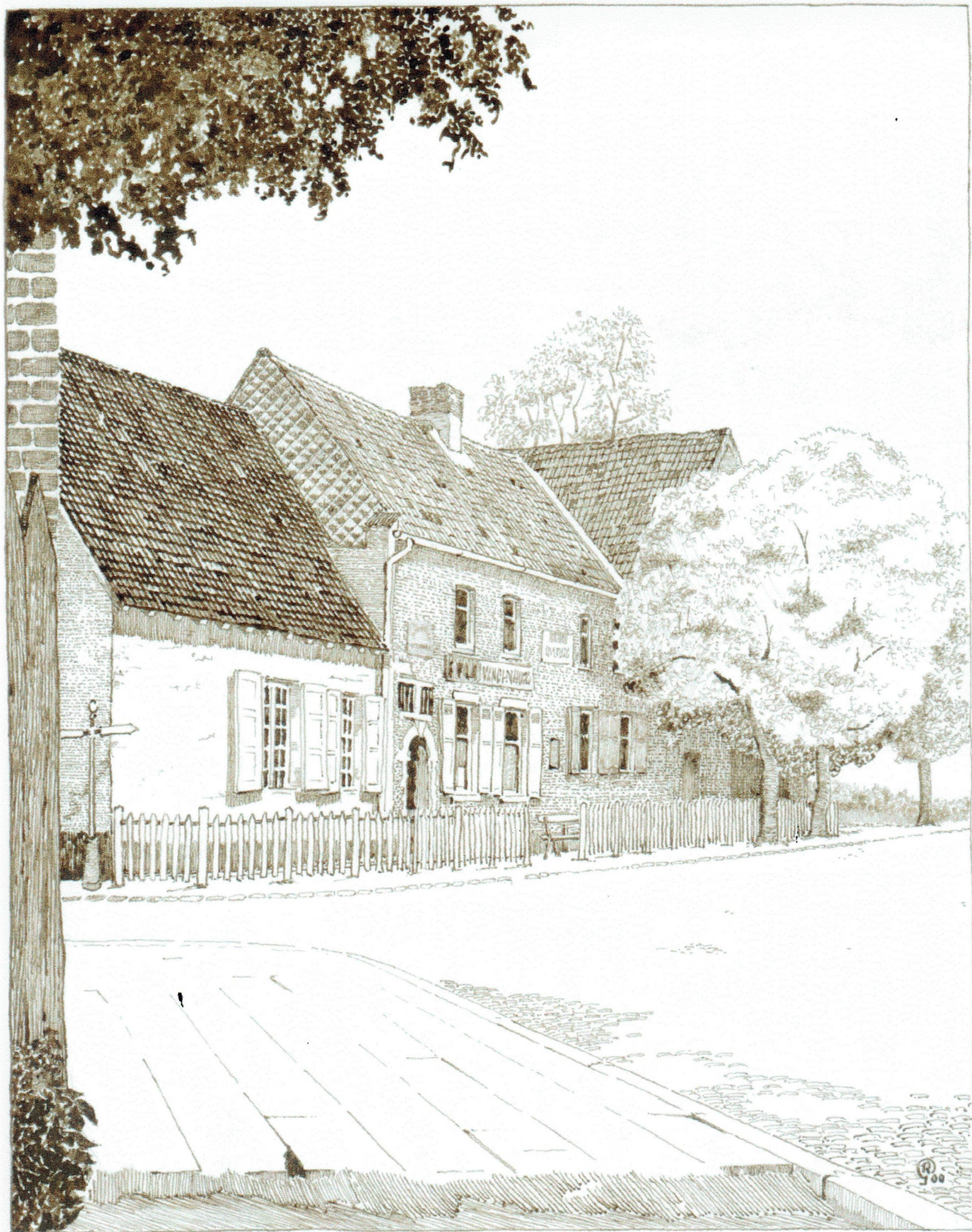
Pieke Maes en Treis van Kalotje

D

Neile en Maree

G

HET HEIDEKEN

De Gemeentestraat

De Karrei van de Makke

HET HEIDEKEN

In 1884 zijn mijn grootouders, Lodewijk en Maria Goedefroy naar Ganshoren komen wonen, zij vestigden zich als landbouwers aan het Heideken. Later, rond 1910 werd mijn grootvader in de officiële akten vermeld als oudekleerkoper, hij dreef handel in oude metalen, ijzer, koper, tin, lood, zink, enz. Vandaar zijn bijnaam **LOWEE DE VODDEMAN**. Zij woonden toen in de **KAREI VAN DE MAKKE**, een verzameling huisjes aan de hoek van de Gemeentestraat en de de Villegasstraat, en het is hier dat mijn vader Hendrik - **REE** - genaamd met zijn broers **RENEI**, **PIEJ**, **FONS** en **JEF** en met hun zuster **MARJA** hun jeugd hebben gesleten. Andere bewoners van de **KAREI** waren **MON VAN DE KLIEMOKER**, **DEN DRESSEUR** en **LISA VAN DE FRANSMAN**. De familie De Greef die men **DEI VAN DEN DREES** noemde, dat waren **JEAN**, **SWA**, **MARIA**, **MAREE** en **LEONTINE**.

Soms werd er door mijn ouders, als zij in gezelschap van vrienden of familie bij elkaar zaten nog wel eens verteld **VAN IN DEN AVEN TAAIT AS WEILE NOG KINDERE WORE**, daarmee bedoelden zij dan de periode van einde achttienhonderd. Hoe mijn vader met broers en vrienden dan in de winter een ijsbrug maakten over de beek die daar ergens liep en waar zij dan met de hondenkar konden over rijden. Ofwel hoe zij gingen bootje varen in een oude tobbe op de vijver van het Heideken. Plezier dat duurde tot **PIEJ VAN TAAIKE** het in de gaten kreeg, of straffer nog, dat spookachtig verhaal, dat ik meer dan zestig jaar geleden menig maal heb horen vertellen.

Het was een late herfstdag met veel regen en snijdende koude wind. Mijn vader die de jongste was van het gezin, zat met zijn broers en zusje stil tegen elkaar gedrukt in het schijnsel van de petroleumlamp. De zes bengels, waar normaal geen stilzitten bij te pas kwam, en die nooit lang moesten zoeken om de een of andere streek uit te halen, zagen er nu werkelijk niet goed uit. Zij werden vlug naar boven gebracht, onder de pannen op hun matrasjes gelegd en zo goed mogelijk toegedekt. Een tijdje later kwam hun moeder eens kijken, maar toen het zwakke licht van de kaars op de kinderen scheen, gilte zij van schrik. Want daar lagen zij alle zes stokstijf op hun rug met wijd opengesperde ogen in het niets te staren. Hun vader die op het geroep was afgekomen, stond op een wip weer beneden in de keuken, trok vlug zijn jas en klompen aan en liep in paniek naar de dokter die aan de **PLATEAU** woonde. Aan de dokterswoning gekomen wou mijn grootvader aankloppen, maar daar werd hij met groot geweld achterwaarts tegen de modderige grond gekwakt, waar hij enkele seconden als verdoofd bleef liggen. Na rechtgekrabbeld te zijn klopte hij bij de dokter aan en deed met veel moeite zijn onsamenhangend verhaal. De dokter is toen met hem samen naar zijn woonst aan het Heideken gekomen, maar toen die de kinderen zag durfde hij er zelfs niet dicht bij te komen, en nog veel minder hen onderzoeken. Hij zei enkel: "Beste man, hier kan ik niets aan doen daarvoor moet ge naar de paters van het Madeleintje". Zo gezegd, zo gedaan. Mijn grootvader is toen zo vlug hij kon naar de paters zijn verhaal gaan doen en is deze maal met een pater teruggekomen

's Anderendaags waren de kinderen allen fit en gezond !?

Wat die pater toen heeft gedaan, wat de kinderen scheelde of wat er eigenlijk is gebeurd? Dat weet ik tot op heden nog altijd niet. Maar een ding is zeker, als ik toendertijd als klein **MENNEKE** dergelijke verhalen, met grote ernst door de grote mensen hoorde vertellen, dan lag ik 's avonds muisstil, heel diep onder de dekens weggekropen te luisteren naar alle geluiden in en buitenshuis, en zag ik in mijn verbeelding een zwarte madam, spoken, heksen en ander gespuis boven mijn bed zweven.

Een van de verste herinneringen aan het Heideken, was de dag dat ik met mijn moeder bij **MARIA VAN DEN DREES** ging, om mij een kostummeke te laten maken. Nu had mijn zuster, die tien jaar ouder was dan ik, mij in het oor gefluisterd : "**PAS OP ZENNE BREU, ZEE DA GE DO BRAAF ZET ZENNE, WANT MARIA DEI MOKT GOITJES IN DE MASKES UELEN UURE, EN AS GA NI VEUGT ZOU ZE DA BA A OEK IS KEUNE DOON**". Nu wil het lukken dat die Maria met een luide en doordringende stem sprak en dat ik als klein broekske de hele tijd mooi recht en onbeweeglijk op tafel moest blijven staan: "**VE DE MÔT TE PAKKE**". Ge kunt denken dat ik de handen van Maria geen seconde uit het oog heb verloren en telkens als die handen te dicht bij een groot speldenkussen kwamen stond ik gereed om weg te springen. Uiteindelijk is alles nog goed afgelopen, want bij het weggaan kreeg ik van da goed mens nog twee kaliskes: "**OEMDAT HEM ZOE BRAAF WAS GEWEIST**".

Ook niet te vergeten waren de wipschietingen waar ik als kleine dreumes met onze pa ging naar kijken, voor mij een heel indrukwekkende bedoening met de verschillende (er stonden er drie) wippen , mooi met vogels in bonte kleuren getooid, de met kracht in de hoogte geschoten pijlen, die op hun hoogtepunt gekomen sierlijk draaiden om terug naar beneden te zoeven. Of het gejuich dat opsteeg als één van de pijlen een vogel en daarbij horende prijs kwam af te schieten

En dan was er **DE GRUUTE KERMIS ON TAAIKE** met de grote schommel, friet en smoutebollenkraam, de danstent, schietkraam, kindermolentje en vooral de prachtige paardenmolen met groot orgel, dat dreunende marsmuziek ten beste gaf. Die molen had zijn vaste stek op de Eeuwfeestsquare en de Gemeentestraat. Dat was nogal wat anders dan het klein paardenmolentje dat jaarlijks op ons Guido Gezellepleintje stond. Dat was er nog eentje zonder muziek, die door de Barakkemannen werd geduwd.

Er waren natuurlijk altijd grotere jongens die eenmaal dat zij zonder geld zaten gingen mee aan die molen duwen, en dan was het op commando van **STOEMPE !** en **OPZITTE !** als de molen voldoende vaart had. Als men tijdens de kermis of met andere speciale gelegenheden een pintje ging pakken op terras van het Heideken werd men er bediend door een flinke madam met een kraakwitte gesteven voorschoot aan, die met zwier de klanten van de nodige drank voorzag.

Als mijn ouders bij Huygens een pintje gingen pakken, was het voor mij dikwijls feest, want daar mocht ik gewoonlijk eens naar de liggende wip gaan kijken, en van de bazin kreeg ik dan een pluimpje. Dat was dan één van de kleine vogeltjes die beschadigd waren bij het wipschieten.

Ik weet nog goed dat er op de hoek van het Heideken een wegwijzer stond, waar wij nooit konden voorbij gaan zonder er eens op te klimmen. Hij was voorzien van twee armen, waarvan een naar de Spiegel en de andere in de richting van de St.-Martinuskerk wees.

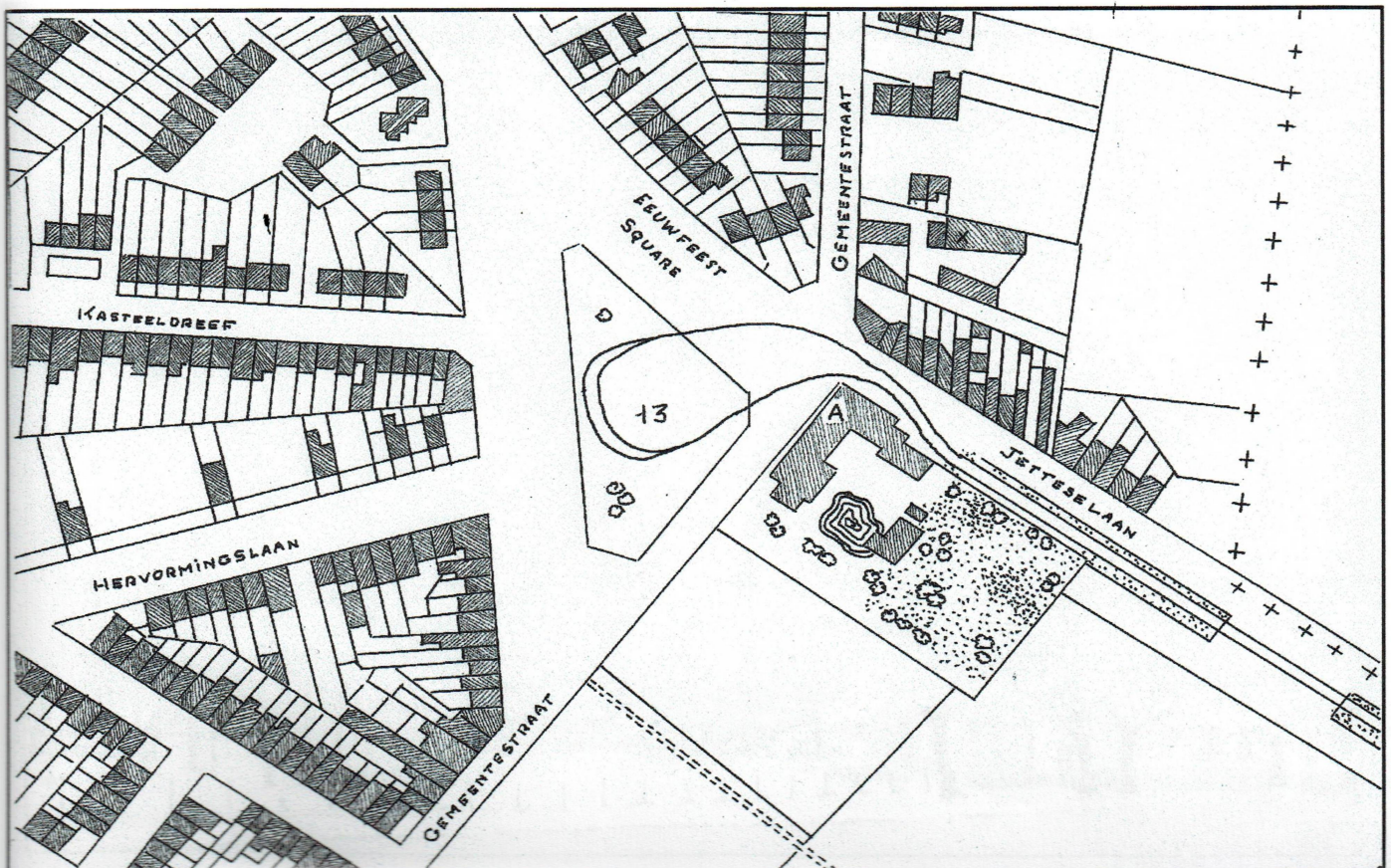
Een groot plakbord, bevestigd tegen de zijgevel van het Heideken, waar talrijke affiches werden opgeplakt hield ons op de hoogte van allerlei wetenswaardigheden in en rond de gemeente.

En dan kwam het grote nieuws, er zou een tram rijden tot aan het Heideken. Een weinig later begonnen de werken; de wegwijzer werd weggenomen en op de Eeuwfeestsquare werden de tramrails in een wijde bocht gelegd voor de **TERMINUS** van tram 13.

Ja, die tram van toen, onze tram 13 was samengesteld uit 'n **MOTRIS** en 'n **REMORK** met vooraan de **CONDUCTEUR** en op elk voertuig een **RECEVEUR**. Er waren geen deuren aan die trams, de bestuurder was wel beschermd tegen regen of sneeuw, maar was blootgesteld aan ijzige koude in de winter en grote warmte in de zomer.

De ontvangers liepen regelmatig van voor naar achter in hun wagon en vroegen met luide stem: "**ALLEMAN BEDIEND - TOELEMONE SERVI - AS TA BLEEFT ?**". En zelfs als op de spitsuren de reizigers met bosjes aan de tram hingen, werden zij door die ontvangers goed in 't oog gehouden, en was er zeer weinig kans op een gratis ritje. De prijs van een rit was toen één frank en tien centiem, of twintig frank voor een twintig-ritten kaart.

Sinds 1947 namen mijn vader en ik dagelijks de tram naar ons werk, wij zijn honderden keren rond het Heideken getramd. In 1952 deed ik mijn legerdienst en was gekazerneerd in Antwerpen, en bijgevolg zo goed als elk week-end thuis. Bij het naar de kazerne gaan op zondagavond, stond het Heideken er weliswaar verlaten bij. Maar toen ik de volgende zaterdagmiddag terug in Ganshoren kwam, lag er één grote puinhoop, daar waar gedurende vele jaren, het in gans de omtrek gekende Heideken had gestaan.

Het Heideken

Het Heideken

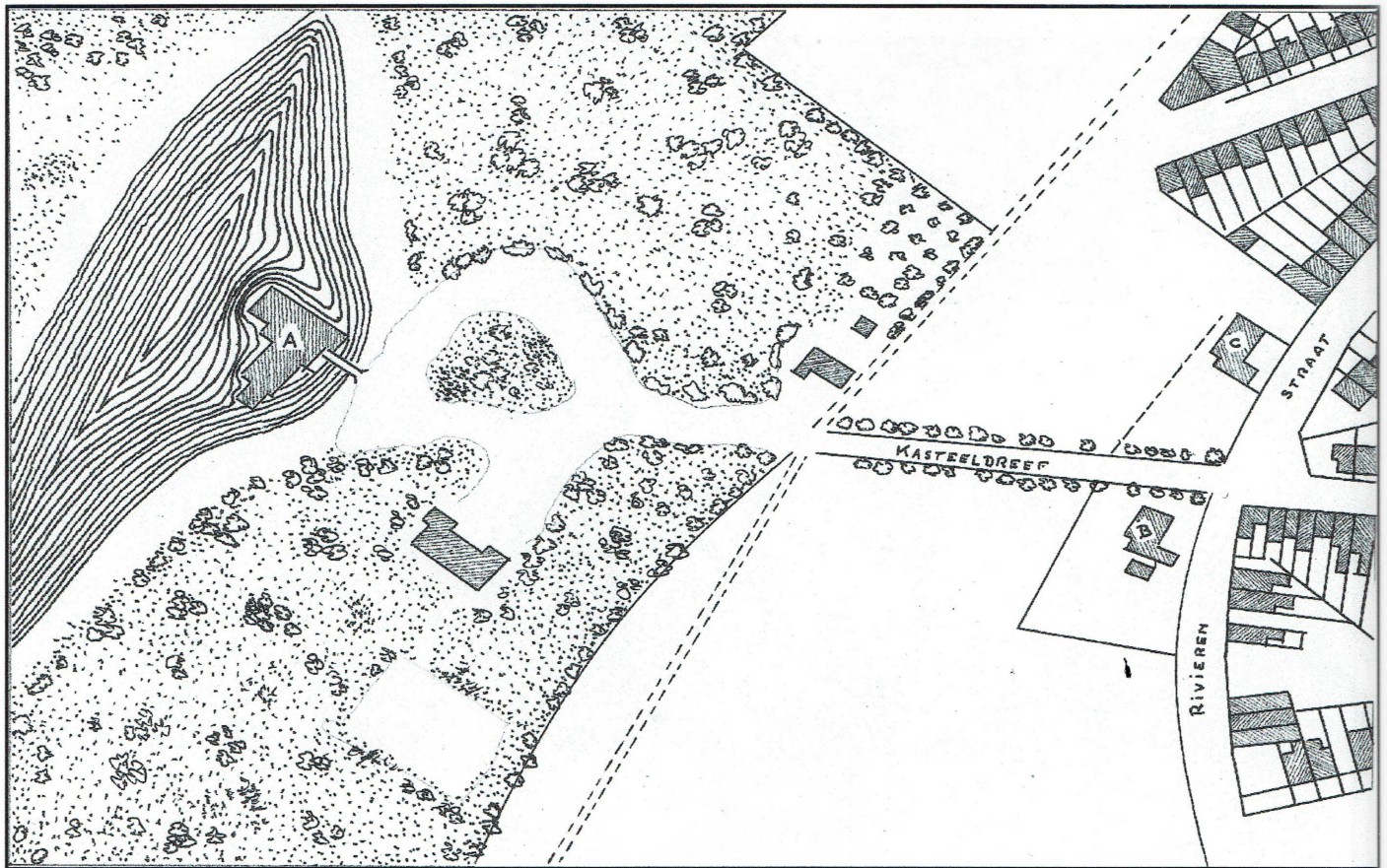
Het Heideken en de Wip

De Oven en het Karrenhuis van het Heideken

KASTEEL DE RIVIEREN

Kasteel de Rivieren

De Beukendreef

HET KASTEEL DE RIVIEREN

Te midden van de velden, en omgeven door een rustig park lag het kasteel zich te spiegelen in het water van de vijver (A). Het **GOOT VAN DE GRÔF**, zoals het door de oudere mensen van Ganshoren werd genoemd, heeft ons kleine jongens steeds een zeker ontzag ingeboezemd, en als we ons al eens in het park begaven, was het steeds op de tippen van de tenen en enkel als wij er absoluut zeker van waren dat er zich niemand in de omgeving bevond.

Uitzonderlijk is het wel eens gebeurd dat tijdens een zondagse wandeling met mijn ouders, en na de verzekering door de toenmalige boswachter, dat er niemand op het slot aanwezig was, wij onze weg van de beukendreef (zo noemde men de kasteeldreef toen) door het park, over de brug van de vijver namen om door de achterpoort van het park in **TACHTIG BEUK** te belanden.

Raymond Willems, de zoon van de boswachter die met mij in de klas van Mw. Vandormael zat, heeft mij op een dag eens binnengesmokkeld in de stallingen van het kasteel. Boven was er een plaats ingericht als speelkamer voor de kinderen van de Graaf, en op een soort werkbank stond een scheepsmodel in aanbouw. Dat is iets wat ik me nog goed herinner. Ondanks het gezelschap van mijn toenmalige vriend voelde ik me toch als een indringer en was het een hele opluchting toen we er stilletjes zijn uitgemuisd.

Het prachtige goed onderhouden kasteel bestaat gelukkig nog altijd, spijtig genoeg wordt het geheel nu overheerst door een achttal hoge appartementsgebouwen die rondom het park werden neergepoot.

De Rivierenstraat (nu de Rivierendreef) werd vroeger de **MEIR** genoemd. Voorbij de kasteeldreef sprak men van de **RAUT**, naar een rij kleine huisjes die er eens stonden.

Het eerste, gedeeltelijk lemen hoevetje in de Rivierenstraat, werd **DAU DEN DUVEL** (B) genoemd naar een vroegere bewoner Judocus, die zo sterk als een duivel was. Die hoeve zou eind 1600 gebouwd zijn, zij werd tot 1963 bewoond door **JANNEKE** Herremans. In 1967 werd ze helemaal verbouwd tot het huidige restaurant "Chaudron d'Or".

Voorbij de kasteeldreef stond een tweede hoevetje, ongeveer even groot en ook gedeeltelijk uit klei opgetrokken. Daar woonde toen de familie Van Nieuwenhuize (C) **MEE MAETE** en **PIE FLOEIT**. Als we daar groenten gingen kopen moesten wij steeds een tijdje wachten, want het gevraagde werd onmiddellijk uitgedaan of afgetrokken. Recht uit de hof naar de keuken, verser kon het niet. Een klein detail dat iedereen die het gekend heeft zich zal herinneren, was de grote witte geit met een vervaarlijk paar horens die daar gewoonlijk op de weide stond te grazen, en waar men liefst niet te dicht bijkwam. Alles is afgebroken om plaats te maken voor de Albert I wijk.

Enkele huizen verder, op de hoek van de Rivierenstraat en de Beethovenlaan had men café en haarkapper In de twee Vlaanders. Later werd het de **ZANZI**, een café waar op tijd eens gedanst en veel plezier werd gemaakt. Weer een tiental huizen verder was er het café **BIJ DE SLINKE** en juist daarna stond er een lange uit leem gebouwde driewoonst, bewoond door **WANNE KRABEE**, **WANNES** en **LOWISKE** (hovenier en meid bij de Graaf). In het derde huisje woonde **LOUISKE VAN T'HOEKSKE** dat was de familie Van Cauwenberg, Vital één van de zonen was mijn schoolvriend.

Dan was er de St.- Annastraat naar de treinhalt van Ganshoren.

Daarna was er de grote bloemkwekerij met hoeve, eigendom van de Villegas en, bewoond door de familie Van Rampelberg. Hier zou later de woonwijk **BAM** komen. Verder ongeveer ter hoogte van het Wilgenwegeltje moet nog een hoevetje hebben gestaan, ik heb er echter geen enkele afbeelding van en persoonlijk kan ik het mij niet meer voorstellen.

Dau den Duvel

B

Mee Maete

C

De Raut

Van Rampelberg

TACHTIG BEUK

DELLE

DELLE OF SUSKA-LUT

Op het einde van **TACHTIG BEUK** stond men voor de spoorweg, links tegen de spoorwegberm liep een smal voetpad, hetwelke uitkwam in de Roobaertstraat aan de **VANDERVEKENSHOEK**.

Eenmaal over de spoorweg bevond men zich op de plaats **DELLE** genoemd, rechts liep een smal wegeltje pal naast de spoorweg, richting halte van Ganshoren.

Links stonden drie huisjes, in het eerste (A) woonden Fons en Suzanne, zij verdienden de kost als kleine groentenboerkes, Suzanne is ook gedurende een tijd gaan helpen in café Het Heideken. Ook na het overlijden van haar man Fons, is zij in haar huisje blijven wonen, en dat gedurende jaren als enige en laatste. Zij was door iedereen gekend als **SUZANNE UIT DELLE**.

In het tweede en kleinste huisje van de drie (B) (persoonlijk heb ik het niet meer bewoond geweten) leefden vroeger zeer arme mensen met -zoals men dat vroeger in Ganshoren noemde-, een heel nest **JOENGERE**.

Hun moeder Suska, een arme lut was een beetje achterlijk, vandaar dat oudere mensen de plaats ook soms aanduiden met de bijnaam **SUSKA-LUT**.

In het derde huisje (C) woonde **PIE EN SOFFEE**, twee stille rustige mensen. Met ouder worden zijn beiden in het boswachtershuisje van het kasteel van de Graaf gaan wonen.

Aan het huisje van **PIE EN SOFFEE** liep de dreef dood in het riet, links had men het wegje naar de Bosstraat en de huizen van **KADDOL**.

Het gedeelte van Ganshoren tegen de Molenbeek was zeer drassig, het grootste deel stond zo een tiental centimeter onder water en was begroeid met twee tot drie meter hoog riet. Op andere plaatsen lag nat weiland doorsneden met piepkleine beekjes die samen de **LEUVENSE BEEK** vormden. Elders was het dan weer een zompig, sponsachtig soort moeras dat doorveerde als men er op liep, op sommige plaatsen waren er putten verscholen onder de begroeiing.

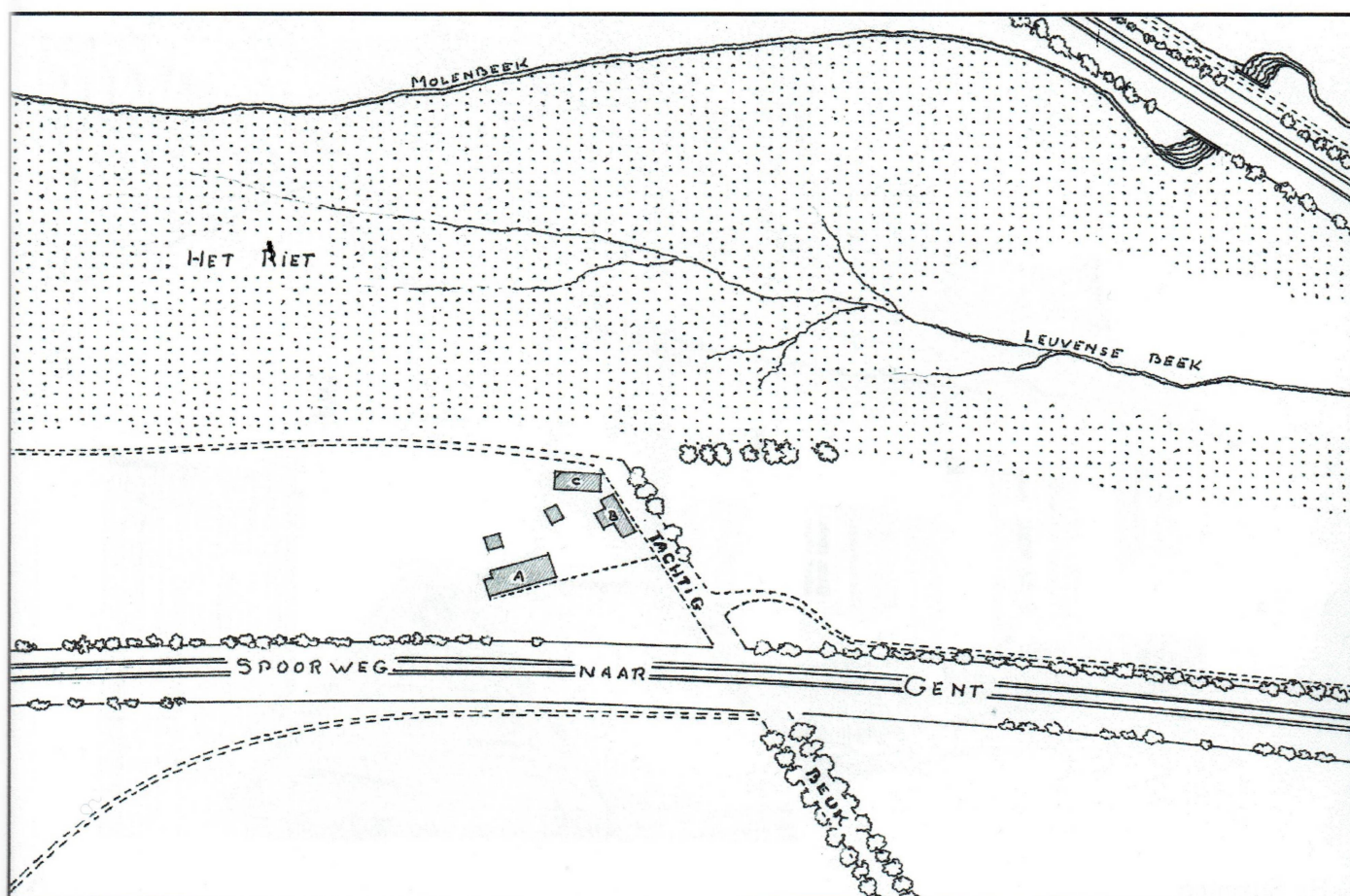
Zo waren wij op een mooie dag aan het spelen, toen ik opeens van die prachtige bruine kaarsen zag staan (lisdode), voorzichtig voetje voor voetje, door twintig centimeter water wadend ging ik er op af, ik liep als het ware op een doorbuigende matras en u kunt me geloven, opeens schoot ik door dat sponsachtige gedoe en zat tot over mijn lenden in het water. 's Avonds ben ik thuis gekomen met een flink nat pak en zonder mooie bruine kaarsen.

Begin van de jaren 50 kreeg men het idee de ring rond Brussel daar te laten lopen, en is men alvast begonnen met droogleggen. Het meeste water wordt nu ondergronds afgevoerd en waar vroeger het riet was, liggen nu nog een tweetal plasjes, staan er enkele wilgen en staat er vooral zeer veel onkruid.

Delle

A

Suskalut

C-B-A

Bij Suzanne

A

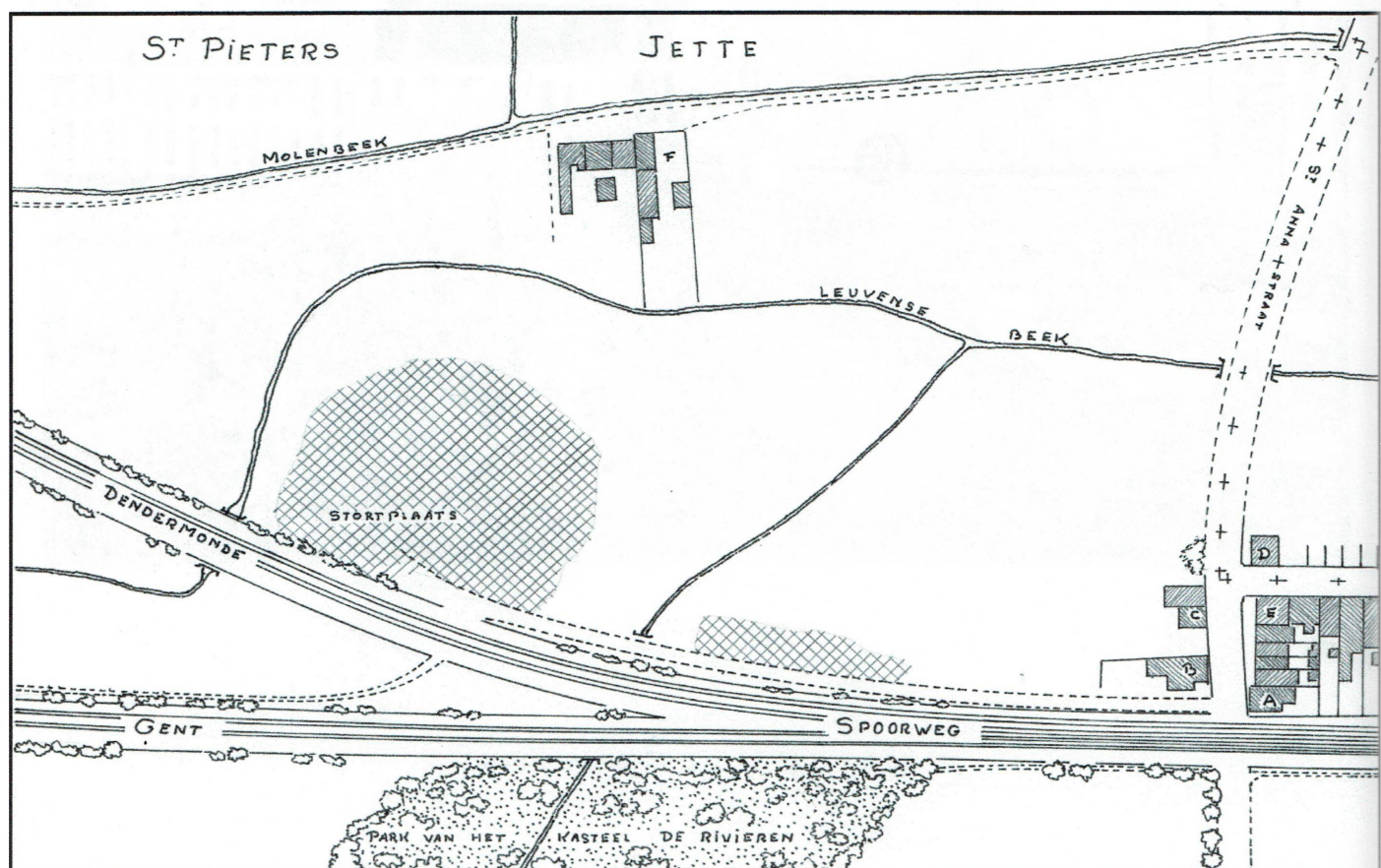

DE HALTE VAN GANSHOREN

De bareel

A

De Halte van Ganshoren

DE HALTE VAN GANSHOREN, HET POTTEKOTEER, DE LEUVENSE BEEK EN DE MOLENBEEK

De halte van Ganshoren(A) was het eerste stationnetje waar zowel de treinen van Dendermonde als die van Gent stilhielden. Veel reizigers die naar het N. W. van Brussel moesten, en van de richting Dendermonde kwamen stapten hier uit, en natuurlijk waar veel mensen komen en gaan, doet men ook aan de werken van barmhartigheid; t.t.z. de dorstigen laven, het was niet voor niets dat die plaats het **POTTEKOTEER** werd genoemd.

In de wachtzaal (B) ook bij 't **MASKOTJE** genoemd was een café op de ideale plaats, rechtvoor het stationnetje gelegen.

Aan de zelfde zijde van de St.-Annastraat woonde **MANKE SWA** van Ree Roggemans (C). In de wintermaanden stonden hier gewoonlijk foorkramers of **BARAKKEMANNEN**, zoals wij ze noemden. De stootkar van de scharesliep had hier ook een vaste stek, en vooral op zondagvoormiddag stonden de duivenmelkers hier op de uitkijk.

Op grondgebied van Jette (D) had men café **DE VOLLE POT**, bij **EMELEEKE VAN DE KOEIPER**, (tonnenmaker) later werd **NETTEKE VAN FEILIX VAN DE MINISTER** (Catherina De Boeck) de bazin en kort voor de afbraak van het cafeetje heeft **POLLEKE ZOOT** er de tapkraan bediend. In de tijd dat Netteke achter den toog stond werd er veel met de Lotto gespeeld, en kon men al tot aan de bareel de nummers horen afroepen. Wat mij het meest boeide als ik met mijn ouders een limonadeke ging drinken, was een klein schilderijtje boven de achterdeur. Voorstellende ; een oog in een driehoek met daaromheen een stralenkrans in een pak watte (wat naar alle waarschijnlijkheid een wolk moest voorstellen) en in een boog er boven en onder de woorden: "God ziet U, hier vloekt men niet". Het oog stond een beetje scheef, en ik heb mij altijd afgevraagd of het nu het model ofwel de schilder was die een pint teveel had gedronken tijdens het maken van dat kunstwerk.

De andere straathoek, terug in Ganshoren werd ingenomen door een **STAMMENEI EN HOEILENBOOR BIJ DE KWAK** (E). Tussen café **POLINNE KWAK** en de halte was er nog het lokaal van de duivenmelkers : **BIJ NUUKE**, maar alhoewel ik er tientallen malen ben voorbij gekomen, kan ik mij niet meer herinneren waar het juist gelegen was.

Halverwege tussen het **POTTEKOTEER** en de Molenbeek stroomde de **LEUVENSEBEEK** het was een smal beekje met zuiver water. Wij hebben er als kleine jongens meer dan eens uit gedronken. De beek kwam uit het riet, liep onder de spoorweg door, waar zich links en rechts van de spoorwegbermen plassen hadden gevormd. Verder rond het stort achter de huizen van het **FEZAAIKESKOT**. Een beetje verder kwam er een beekje, afkomstig uit de vijver van het kasteel De Rivieren bij. Een weinig verder liep het beekje onder de St.- Annastraat ; op die plaats lag de beek ongeveer twee meter dieper dan de straat, de brug was met baksteen gemetseld en men kon er gemakkelijk onderdoor lopen.

Heel de beek zat vol leven, stekelbaarsjes, salamanders, waterkevers, kikkervisjes, waterspinnen, schrijvertjes schaatsten over het water. Waterslakjes en bloedzuigers kropen door de - waterbegroeiing, en daarboven vlogen waterjuffers kriskras van hier naar daar, onder het waakzame oog van hagedisjes die zich op de steenslag van de spoorweg zaten te zonnen. Men kon geen drie stappen verzetten of er plonsde links of rechts een kikker in het water. Zo zag het er uit zo een 60 jaar geleden, maar de tijd gaat voort en is niet tegen te houden.

En dan was er de Molenbeek, de grens tussen Jette en Ganshoren. Het was een stinkend rotte beek met vuil ondoorschijnend water, waar enkel ratten konden leven.

Tussen die twee beken enkele stukjes landbouwgrond en weiden, en een vijftal huizen (F) **FEZAAIKESKOT** genoemd naar een vuurwerkmakerij, die vroeger op die plaats stond. In een van die huizen woonde de familie De Munck, waar ik gedurende jaren ben gaan spelen met de jongste zoon Maurice, die ongeveer mijn ouderdom heeft.

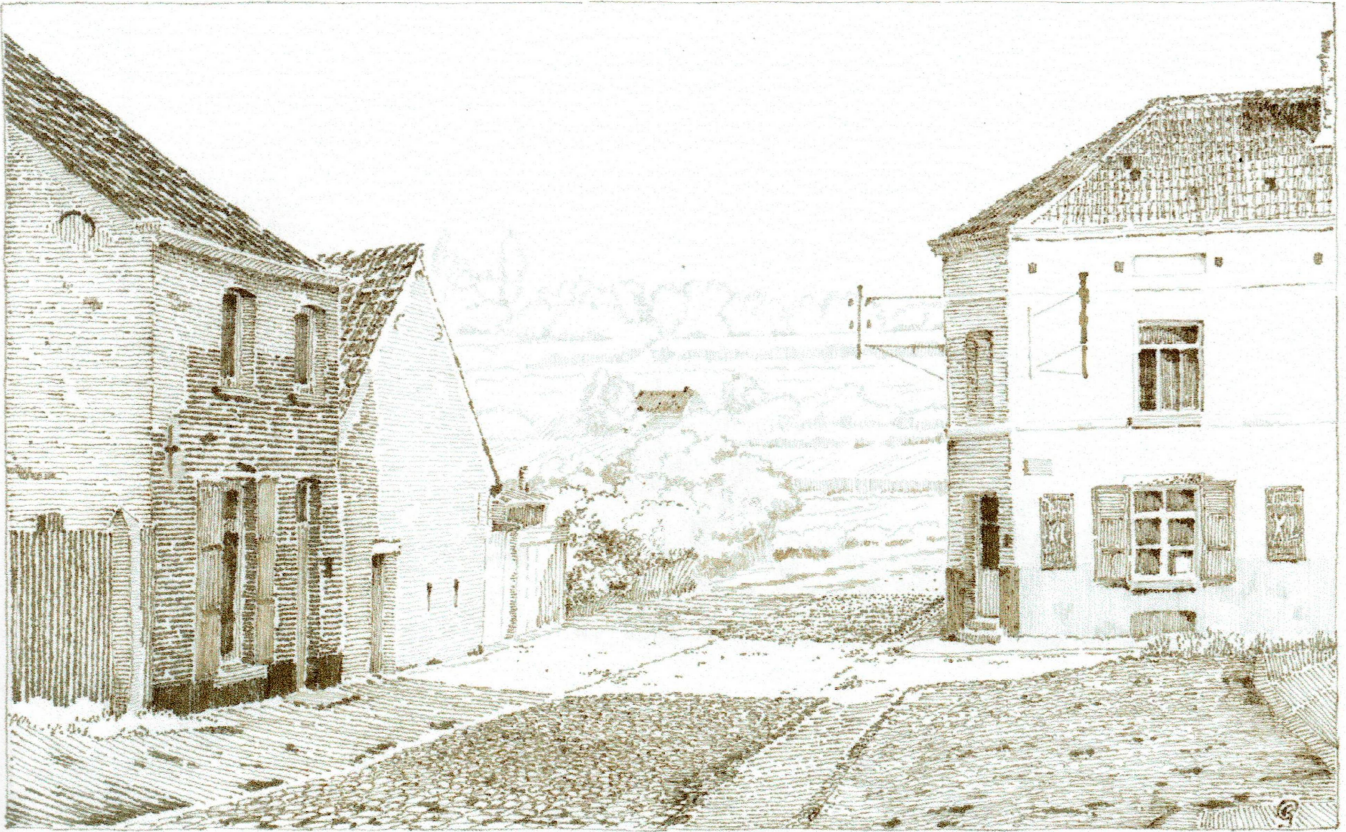
Bij hevige regen of plotselinge dooi, was er overstroming, dan liep al het teveel van water uit de Molenbeek rond de huizen aan het **FEZAAIKESKOT** naar de **LEUVENSEBEEK** die een heel stuk lager lag dan de Molenbeek, met gevolg dat daar alles blank kwam te staan.

Juist over de bareel, was links een baantje naast de spoorberm. Een weinig voorbij café **BIJ HET MASKOTJE** lag rechts van dat baantje een kleine stortplaats waar af en toe iets eetbaars werd gesmeten, want het krioelde daar van de ratten. Nog wat verder aan de onbewaakte overweg lag het stort, een plaats waar voor ons jongens altijd wat te beleven viel.

Af en toe kwam er een paardenkar of een camion zijn lading lossen. Op een dag mochten wij, Maurice en ik, in de laadbak van een camion een ritje maken. Maurice had zich vooraan tegen de cabine genesteld, ik niet beter wetend was achterin blijven zitten. O wee, wij reden amper of ik moest mij uit alle macht vasthouden. De wagen, niet geladen gedroeg zich als een jong veulen, en wierp mij (bij het doorrijden van elke put, en er waren niets dan putten en bulten) de lucht in. Hij hotsebotste met mij zo hevig heen en weer, dat ik na een minuut al niet meer wist wat mijn onder of bovenkant was. Gelukkig de bevrijding was niet veraf, aan de Rivierenstraat mochten wij uitstappen. Een dozijn blauwe plekken en een zestal bulten hebben er mij in het vervolg steeds doen op waken uit de buurt te blijven van vriendelijke vrachtwagenbestuurders.

De stortplaats was door riet omgeven, er werd vooral asse van de kachels gestort, in die tijd hadden de mensen niet zoveel weg te werpen, en van vervuiling was er nog geen sprake. Ook gewone grond werd er gestort. In de laatste oorlogsjaren werden er hier en daar kleine groententuintjes aangelegd, blijft nu de vraag of de mensen daar buiten onkruid, ook nog wat hebben geoogst ?

Manke Swa en Café De Volle Pot

C-D

Het Potttekoteer

Het Fezaaikeskot

F

De Molenbeek

F

Het Meinegat

HET MEINEGAT

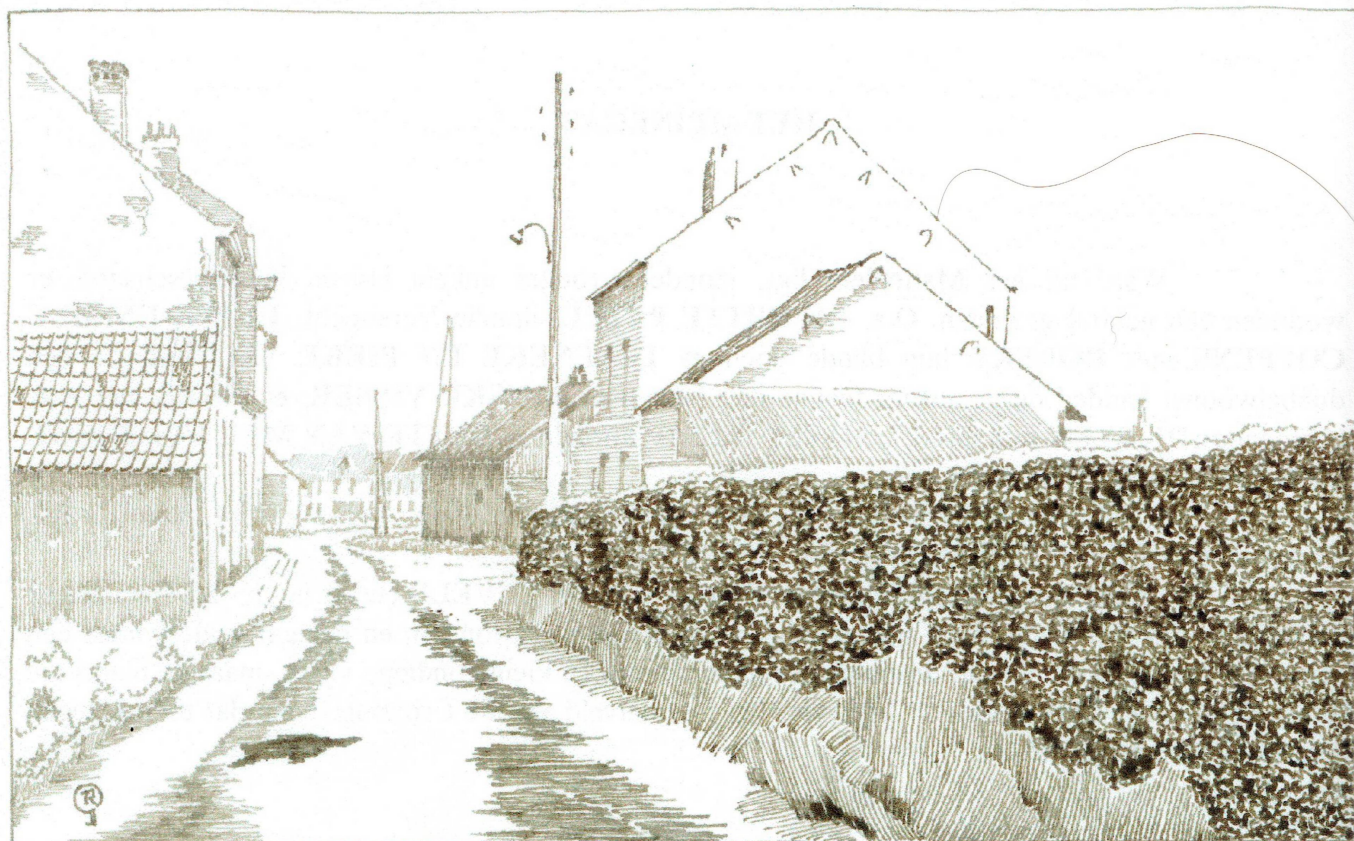
Waar nu het Malieplein ligt, stonden vroeger enkele huizen bijgeschaard, er woonden een achttal gezinnen. O.a. **DE WITTE PETEE**, familie Verspecht, **LUPPE EN MEE COPPENS** met **ROUSKE** hun blinde dochter, **TREENEKE EN PIEKE** Van Belle. In een dubbelwoonst hadden de gezusters Jeanne met haar man **JANSKE VISSER**, en **RAUS** met haar echtgenoot **DE STEK** hun intrek genomen. Voorts woonde er **NETTE VAN MEE VIS**, **JOSKE VAN TISKE ZAT**, **PIE KOL** enz.

Ik ben er in de tijd veel gaan ravotten met vrienden van die kant, namelijk Rik Carmeliet (**REEKE TOEP**) en Frans Van Belle (**TISKE**).

Onze favoriete speelplaatsen waren het **KARIELVELD** (waar nu de St.-Ceciliakerk staat). Dit was een weide waar gemakkelijk grote plassen ontstonden, en dat gaf in de winter een schat van een glijbaan. Verder de zavelput met zijn bosje en kleine ondiepe vijver, maar de plaats die ontegensprekelijk onze voorkeur had, was het voetbalveld van de Crossing, plein dat toen gelegen was aan de Keizer Karellaan.

De familie Coppens;

Het Meinegat

DE VANDERVEKENSTRAAT

Eenmaal voorbij de hoeve van **HENDRIKSKE** De Sager, kwam men voorbij het tennisplein aan enkele huizen en café 't Schipke. Weer een beetje verder was er aan de rechterzijde de Mertensstraat en aan de linkerkant liep er een veldwegeltje naar een dubbelwoningst gelegen midden in het veld tussen Nestor Martin en Vervekenshoek. Daar woonden **SWA PETEE** en **LISSA VAN DEN BETTEL** of **LISSA VAN DEN TAPISSEER**, met haar tante **MEE**.

Terug in de Vandervekenstraat, of laat ons liever van de Vervekenshoek spreken, stonden er links een aantal huizen met o.a. de woning van **JAN** en **TRENE SIK** - de hoeve bij Jeanne **VAN DEN BOOR**. Er was ook het cafeetje in 't Zwart Paard bij **LANGE FINNE**, vandaar had men een wondermooi uitzicht rechts begrensd door de huizen van de Roobaertstraat, op de voorgrond was er de grote weide met een tiental grazende koeien van **DEN BOOR**. Achter die weide lag een zeer groot stuk landbouwgrond dat achteraan begrensd werd door het park van de Graaf, Tachtig Beuk en verder op het grondgebied van Jette het Poelbos met helemaal tegen de horizon de drie populieren en Laerbeekbos. Dat grootse panorama werd links begrensd door de woning van **TOUNE** en **MEIN STROP**, daarmee zijn we dan aan de bareel en tevens aan het einde van de Vervekenshoek gekomen.

Juist over de spoorweg en hiermee gelijklopend: het **VEROOST**, hetwelk er toen wel heel anders uitzag dan nu. Waar nu een overdekte tennisbaan ligt, stonden toen enkele huizen in het veld verspreid. Daar woonde o.a. **PIPAERT-FIDEEL**, **ZWETTE NETTE** heeft er ook een tijdje gewoond. Verder **NOENKEL TIST** en op het einde van die baan rechtover Nestor Martin woonde toen Jef Schellinckx, **MIJEF** genoemd, die daar bloemen verkocht.

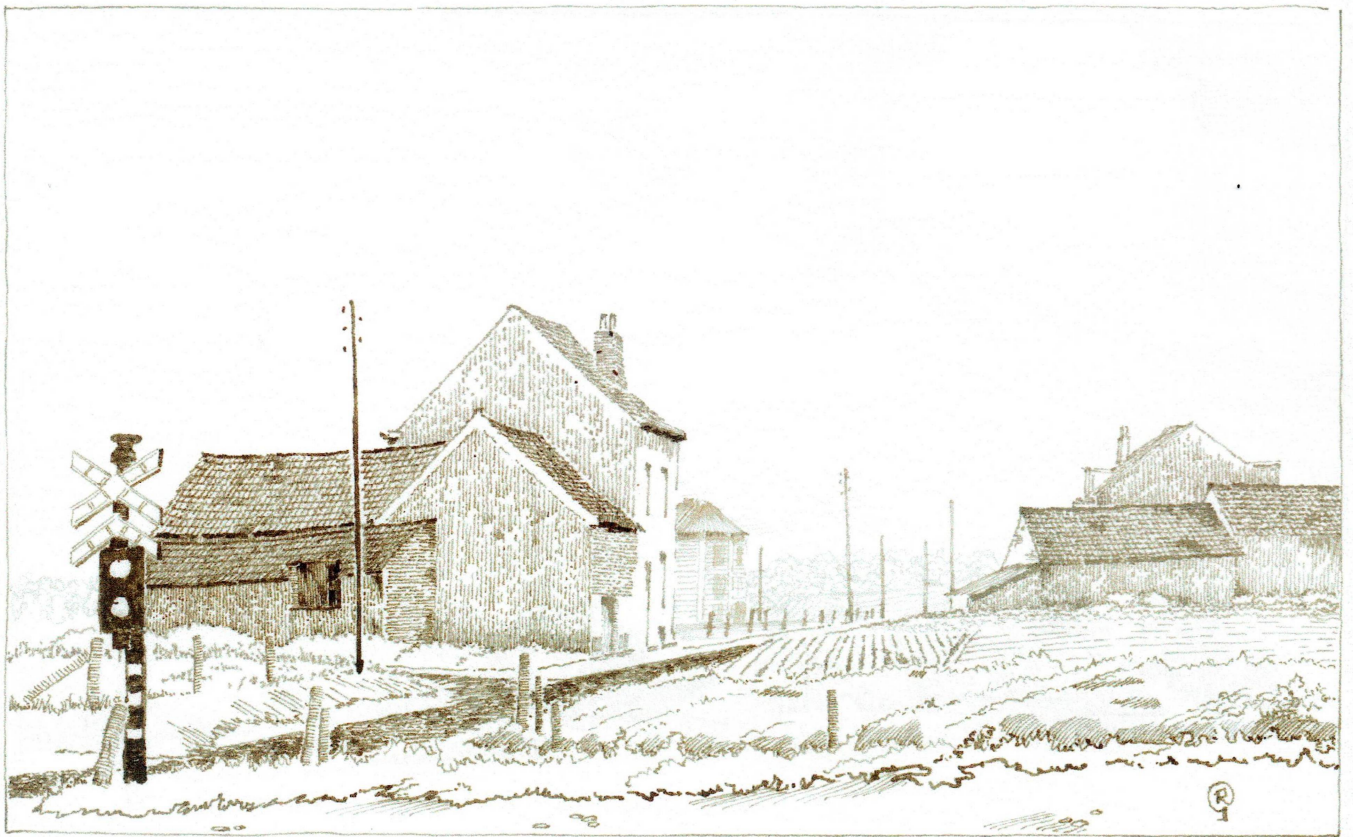
In de Bosstraat stonden in die tijd, met een grote reclame op de zijgevel geschilderd, dat een schip van de lijn Oostende-Dover voorstelde, de huizen bewoond door de families **KADDOL**, een beetje lager in die straat kwam men aan de brug over de Molenbeek, dat was in die tijd de grens van Jette en Ganshoren.

Swa Petee

De Vandervekenshoek

Toune Strop

Het Veruust

Kaddol

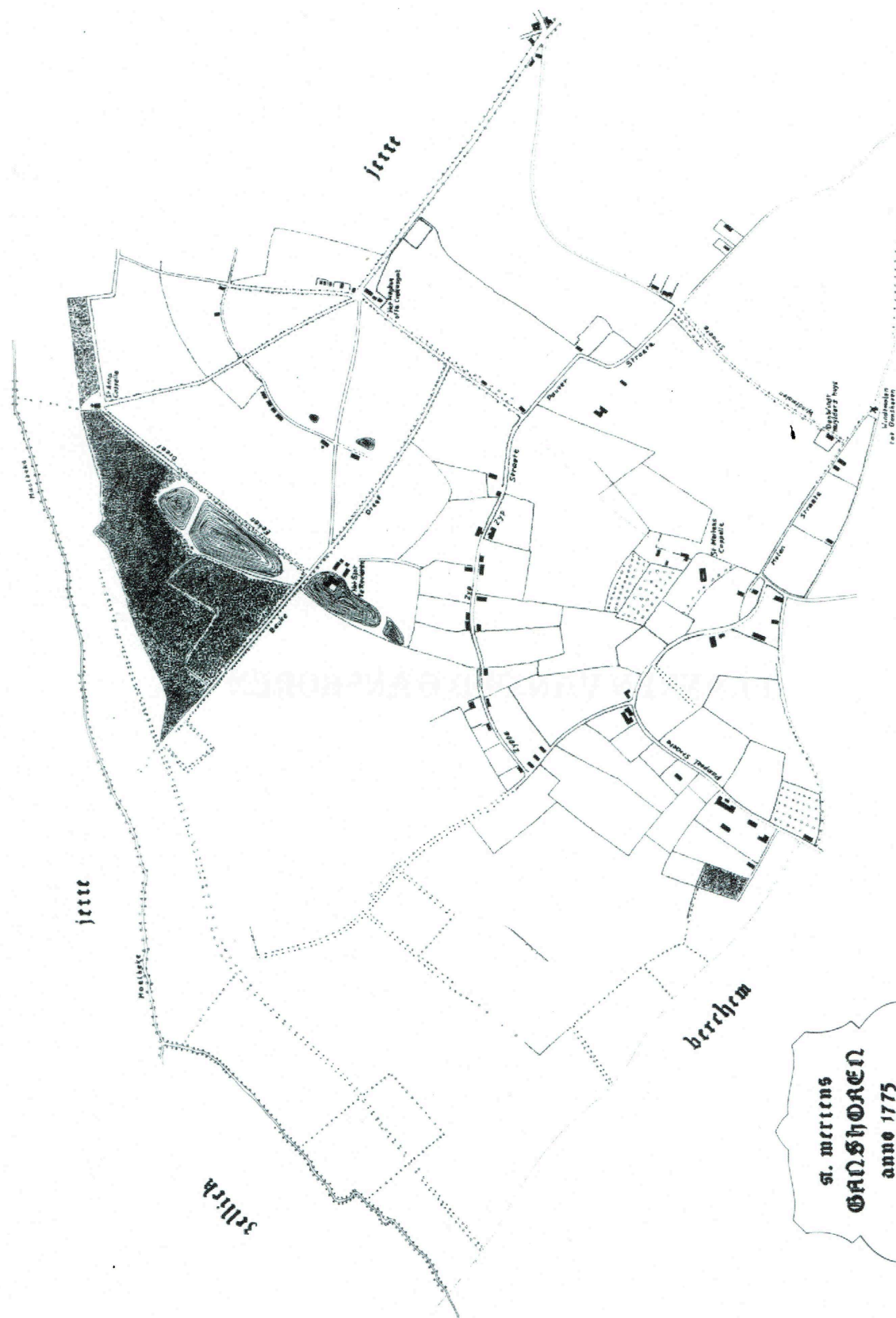

Kaddol

DE VANDERVEKENSHOEK

PLANNEN VAN OUD GANSHOREN

ST. MERENS
GANDSHOREN
anno 1775

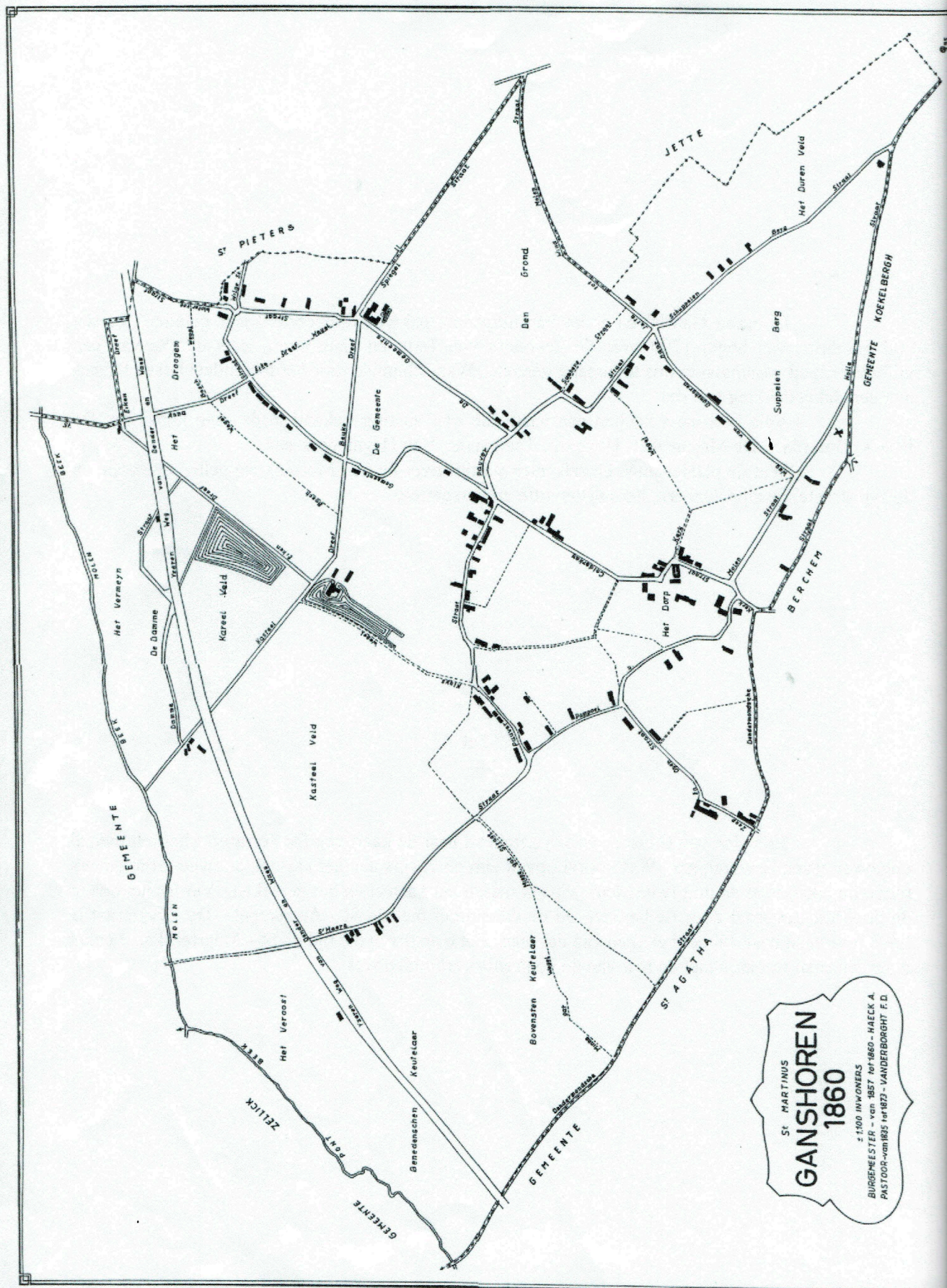
Hoe zou Ganshoren er hebben uitgezien, pakweg driehonderd jaar geleden? In een oud geschrift, van begin 1700 over de inwoners van Jette en Ganshoren, is er sprake van een vijfenveertigtal woningen in ons toenmalig gehucht. Waarschijnlijk voor het merendeel lemen huisjes met een dakbedekking van riet.

Vele bewoners hebben een naam die ons nu nog bekend in de oren klinkt bv: De Boeck, Boterdael, De Mesmaeker, Huygens, Taelemans, Van Heymbeeck enz.

Wat de plaatsnamen betreft, men schrijft over de St.- Mertens cappelle, die zyppe en de zyp straete, de zippelenberg, het heyken ofte crekersgat enz.

1775

Een plan van Ganshoren; vrij getekend naar de kaart van De Ferraris. Hier telt men al ongeveer zeventig woningen. Wat vooral opvalt zijn de vijvers aan het kasteel, de twee grote vijvers tegen de eikendreef en nog twee kleine vijvers tussen het kasteel en het heideken. Verder het bos in de driehoek gevormd door de beuken- en de eikendreef met de St.- Annakapel. De Zeypstraat is goed waarneembaar, bij het bekijken van dat plan, ziet men dat in die tijd de St.- Maartenskapel enkel door een smal wegeltje met de rest van de gemeente verbonden was.

1860

Rond die tijd werden van al de gemeenten kadasterplannen getekend, de zogenoemde Popp Plannen. Hier hebben wij dan een bijna honderd jaar latere afbeelding van het sinds 1841 onafhankelijk geworden Ganshoren.

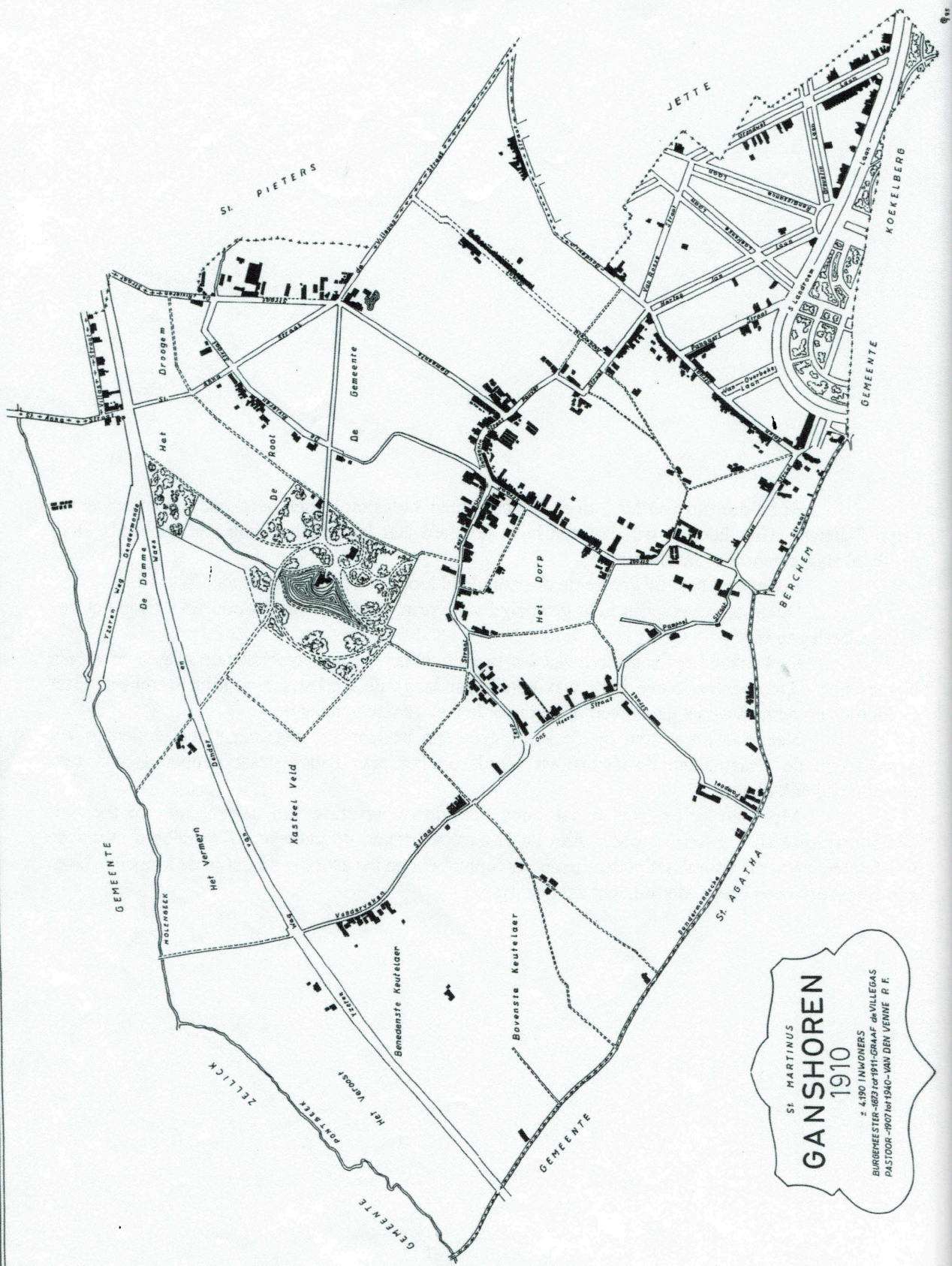
Bovenaan, heel de gemeente doorsnijdend loopt de spoorweg Dender-Waas.

De grote vijvers zijn licht gewijzigd van vorm, maar er is geen spoor meer van het bos dat er bijgelegen was.

De beukendreef is gedeeltelijk verdwenen, maar er zijn, verschillende straten en wegen bijgekomen. De splinternieuwe kerk was bereikbaar langs de Kerkstraat richting Berchem. Het Colderken en de kerkwegel gaven verbinding met de rest van de gemeente.

Veel van de straten op de kaart getekend bestaan nu nog, maar heel anders is het gesteld met de straatnamen de Zeypstraat wordt op het plan Pauverstraat genoemd, wat zeer onwaarschijnlijk klinkt.

Men kan gerust stellen dat bijna heel de oppervlakte van onze gemeente toen uit landbouwgrond en weiden bestond. Aan de Hollestraat tegen de gemeente Koekelberg stond de windmolen, en het is vooral dat gedeelte met de Sippelberg en het Durenveld dat in de komende jaren aan Ganshoren een heel ander uitzicht zal bezorgen.

ST. MARTINUS
GANSHOREN
 1910

± 4.190 INWONERS
 BURGEMEESTER - 1883 tot 1911 - GRAAF DE VILLEGAS
 PASTOOR - 1878 tot 1910 - VAN DEN VENNE P. F.

1910

"Voor de oorlog van 14-18", zo begonnen gewoonlijk de verhalen die mijn ouders mij vertelden over wat zij de "oude tijd" noemden.

Wij zien op de kaart van 1910, dat de grenzen van onze gemeente dezelfde zijn gebleven van in 1860.

Grote verandering ziet men aan het kasteel van Graaf (en burgemeester) de Villegas, de vijver heeft de vorm gekregen zoals wij die nu nog kennen, en het geheel is omgeven door een park, de tweede grote visvijver is verdwenen, en tegen de spoorweg begint er zich een klein bos te vormen.

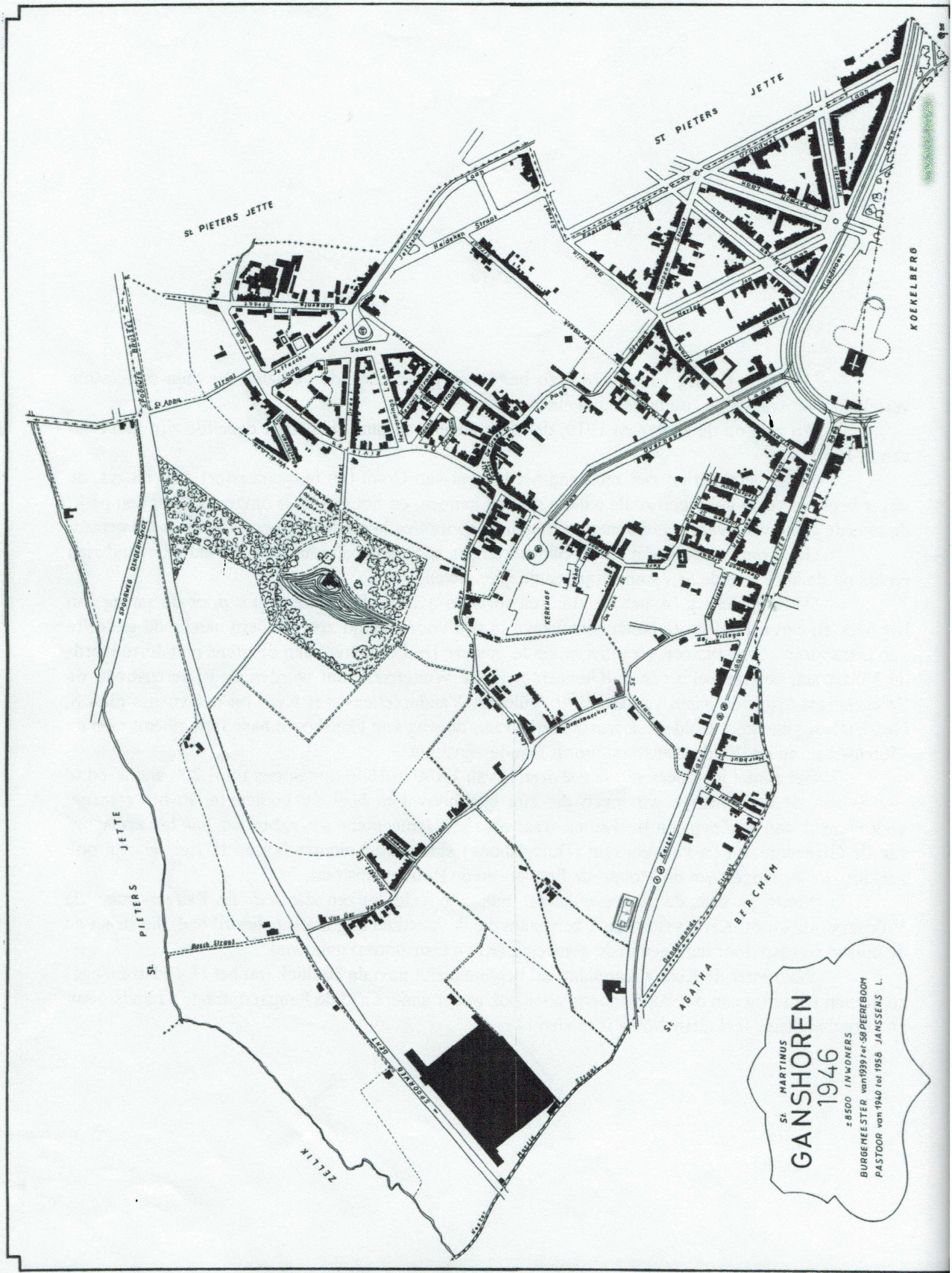
Goed om weten is, dat we in Ganshoren een spoorweghalte hadden, die halte bevond zich rechts op de hoek van de St.- Annastraat en de ijzerenweg.

De Suppeleberg (ik heb altijd horen spreken over de Sippelenberg) is door de aanleg van het park en een achttal grote lanen herschapen in een voor die tijd zeer modern aandoend gedeelte van Ganshoren. Straatnamen veranderen, onder andere De Eikendreef aan de grens met Jette wordt de Villastraat, een gedeelte van de Gemeente- en de Winterroostraat worden de Rivierenstraat, de Spiegelstraat krijgt de naam van Graaf de Villegas, Vandervekenstraat werd op het vorige plan S' Heere straat genoemd, Colderken wordt Kerkstraat, de weg van Ganshoren naar Jette noemt men de Molenstraat, en de Windmolenstraat wordt Boudewijnstraat.

Het aantal inwoners van Ganshoren is van 1.100 in 1860 opgelopen tot 4.200 wat goed te zien is aan de vele nieuwe woningen die zijn bijgebouwd in heel de gemeente, in het centrum voornamelijk aan de Zeyp- en Kerkstraat waar ook het Gemeentehuis is gebouwd, aan het kruispunt van de Gemeente- en de Pauverstraat (Duivelshoek) zijn er veel nieuwe huizen te zien, er zijn ook veel nieuwe woningen aan de Molen- de Pauver- en de Boudewijnstraat.

Nieuw is ook de Kerkeveldstraat met zijn vele huizen die van de Pauver- naar de Villegasstraat loopt, Kerkeveldstraat?, een naam die ik voordien nog nooit gehoord had, die straat en de huizen werden door iedereen in de gemeente (Klein Ganshoren) genoemd.

Waar later de Keizer Karellaan zal beginnen ziet men de Basiliëk (nu het H.- Hartcollege) zo komen wij terug aan de Sippelenberg waar ook onder andere aan de Pangaertstraat, S'Landsroem- en Grondwetlaan, veel nieuwbouw is te zien.

ST. MARTINUS
GANSHOREN
1946

± 8500 INWONERS
BURGEMEESTER van 1939 tot '58 PIERRE BOOM
PASTOOR van 1940 tot 1958 JANSSENS L.

1946

Het einde van Oud-Ganshoren: zesendertig jaar en twee wereldoorlogen zijn voorbijgegaan sinds het tekenen van het voorgaande plan.

De grens Jette-Ganshoren werd een beetje bijgeschaafd, en ongeveer de helft van de grond werd nog bewerkt door de landbouwers. De kerk en het oude gemeentehuis doen nog steeds dienst. De meeste hoevetjes, typische cafeetjes en oude huisjes staan er nog. De Jetselaan heeft een fameuze flessenhals op de plaats waar tram 13 rond het Heideken rijdt.

De Keizer Karellaan is aangelegd, de Van Overbekelaan werd doorgetrokken tot aan de Kerkstraat, en de trams 86 en 87 hebben hun eindpunt in onze gemeente. Er staan nog geen huizen langs die nieuwe lanen en straten, maar daar gaat heel vlug een grondige verandering in komen. De Basiliëk is gedeeltelijk opgebouwd, en aan de andere zijde heeft men de fabrieken van het grote Nestor Martin complex.

In de volgende vijftig jaar zal Ganshoren totaal veranderen, het aantal inwoners zal meer dan drie maal verdubbelen. Van een Vlaamse gemeente wordt het een faciliteitengemeente. Ganshoren zal gaan deel uitmaken van groot Brussel, hoogbouw zal welig tieren en de buildings zullen als paddestoelen uit de grond rijzen. En nu, in het jaar 2000 hoort men nog zelden onze moedertaal t.t.z. Gansharens spreken.

En dan, de onvermijdelijke vraag. Was het toen beter leven in Ganshoren? Die vraag beantwoordde J. Arias (1899-1994) als volgt : **WETTE WA DA WAAILE AAN AS WE JOENK WORE? WAAILE AAN NIKS! EN DE MENSE DEI AAN LOEISE VAN ERMOOI, DOBAAI MOESTE VAN S'MERGES VREUG TOT S'ÔVES LÔT NAAIG WERKE VE A KËST TE VERDEENE.**

En daarmee wist ik het dan.

Dezelfde vraag stelde ik aan mijn jeugdvriend Maurice, die in een huis woonde waar men zich met een petroleumlamp moest verlichten. Drinkbaar water moest honderd meter verder aan de put worden bovengehaald, en van gas was er zelfs nog geen sprake. Hij antwoordde : **IK KAN A VERZEIKERE, IN DE WINTER GON, WOTER HOLE DA WAS NI VE TE LACHE, EN IN DE ZOUMER WORE WAAILE BEKANS GESMOLTE VUI DA TEITE GERIET WAS. MO JA, WAAILE WORE DA ZOE GEWUUN EN AL BAI AL WAS HET DO TOCH ONGENOM VE TE WUUNE.**

Volgens mij was het leven in Ganshoren toen...

...ANDERS.

Can shoren

BRUSSEL
BRUXELLES

ASSE
(ZELLIK)

JETTE

BERCHEM-Ste AGATHE

Ste AGATHA-BERCHEM

KOEKELBERG

APRIL 2000

GANSHOREN VANDAAG

